

ČLENSKÝ ZPRAVODAJ SČHAK 2009

Vážení přátelé,

dostáváte Členský zpravodaj SČHAK pro rok 2009. V něm najdete zprávu předsednictva pro valnou hromadu SČHAK 2008, usnesení valné hromady SČHAK 2008, záznam o kontrole hospodaření SČHAK za rok 2008, seznam nových nositelů kvalifikačních tříd vyhlášených na mistrovstvích republiky 2009, metodu hodnocení hádanek, metodiku hodnocení správnosti řešení křížovek, metodiku porotování křížovek a dokončení řešení soutěže z Výročního tisku SČHAK 2006 – 2007.

Poštovní poukázky k zaplacení členských příspěvků SČHAK budou přiloženy až k výročnímu tisku, který bude rozesílám koncem roku. Valná hromada SČHAK dne 6. 12. 2008 schválila **novou výši členských příspěvků**, a to **200 Kč ročně**, počínaje 1. lednem 2010. Pokud chce někdo doplatit za letošní rok nebo zaplatit na příští rok předem, může zaslat peníze bankovním převodem na účet SČHAK 192 287 5369/0800. Znovu připomínám, že jako **variabilní symbol** **musíte** uvádět své **členské číslo**, které naleznete na adresním štítku této zásilky. Jinak vaše platby nerozpoznáme.

Se všemi dotazy ohledně členství se obračejte na matrikáře SČHAK; v případě písemných dotazů na adresu: Prusíkova 2433/7, 155 00 Praha 5, jinak na e-mailovou adresu. **Evidenci členských příspěvků** nyní vede hospodářka svazu **Ing. Stanislava Teichmanová**, telefon do práce 296 133 340, mobil 602 373 626, e-mail teichmano01@dpp.cz.

Jiří Havlín,
editor a matrikář SČHAK,
telefon 222 941 098, e-mail havline@atlas.cz

Vydalo vydavatelství NOVUM, spol. s r. o., Brigádníků 2929/39, 100 00 Praha 10, zdarma pro členy Svazu českých hádankářů a křížovkářů. Telefon 222 960 360. Odpovídá Jiří Havlín. Uzávěrka 24. června 2009. 263-001-09

ZPRÁVA PRO VALNOU HROMADU SVAZU ČESKÝCH HÁDANKÁŘŮ A KŘÍŽOVKÁŘŮ 2008

Svaz českých hádankářů a křížovkářů završil v letošním roce 40 let své úspěšné existence. Na rozvoji a propagaci hádankářského a křížovkářského hnutí a na celkově nepochybně pozitivních výsledcích svazu se podíleli řídicí a kontrolní i odborné orgány svazu, reprezentanti, kroužky i jednotliví členové, ať už se činnosti svazu zúčastnili jako organizátoři, autoři nebo řešitelé.

Z činnosti řídicích a kontrolních orgánů svazu

Činnost Svazu českých hádankářů a křížovkářů řídí v souladu se stanovami svazu v období mezi valnými hromadami výbor a mezi výborovými schůzemi předsednictvo. Na hospodaření svazu a dodržování usnesení řídicích orgánů dohlíží revizní komise svazu. Období od minulé do dnešní valné hromady bylo pro řídicí a kontrolní orgány svazu prvním rokem činnosti od posledních voleb; členové těchto orgánů jsou voleni na tři roky.

Činnost výboru

V roce 2008 se konaly dvě schůze výboru SČHAK. Na schůzi dne 24. května 2008 v Zábřehu projednal výbor zprávu o činnosti předsednictva od valné hromady v prosinci 2007 a vzal na vědomí zprávu o kontrole hospodaření svazu za rok 2007 a průběžné plnění rozpočtu na rok 2008 za období do konce dubna. Výbor schválil definitivní podobu rozpočtu na rok 2008.

Výbor ocenil skvělé výsledky našich reprezentantů na letošním mistrovství světa v sudoku, které se konalo v indickém státě Goa. Výbor se také zabýval zajištěním účasti našich reprezentantů na letošním mistrovství světa v řešení logických úloh v běloruském Minsku. Byla diskutována možnost alespoň částečné úhrady cestovních nákladů našim reprezentantům na obou mistrovstvích světa. Přestože výbor uložil předsednictvu hledat rezervy ve svazovém rozpočtu, bylo zřejmé, že bez prostředků z mimosvazových zdrojů není možné diskutovaný záměr v podstatnější míře realizovat. Zasluhou peněžního daru ve výši 50 000 Kč od firmy Techfloor, s. r. o., ve druhé polovině roku 2008 bylo nakonec možné potřebný příspěvek reprezentantům poskytnout.

Výbor souhlasil s návrhem nových propozic Hádankářské ligy kroužků. Vzhledem k tomu, že dokument byl dokončen těsně před výborovou schůzí, uložil výbor zapracovat případné náměty z právě probíhajícího připomínkového řízení a předložit definitivní verzi propozic ke schválení předsednictvu. Výbor rovněž souhlasil s tím, aby v obdobném duchu byly zpracovány a předloženy předsednictvu ke schválení propozice České hádankářské ligy.

Výbor schválil upravená pravidla Velké ceny Ostravy družstev s tím, že se takovým dokumentem zabýval zcela mimořádně a že obdobné materiály mají být napříště předkládány k projednání a schválení příslušným odborným orgánům.

Členové výboru projednali program letošního semináře, seznámili se s organizačním zajištěním CPK 2008 v řešení křížovek a hádanek a schválili autory pro CPJ 2008 v řešení křížovek a hádanek. V závěru jednání výboru byl diskutován předběžný návrh na udělení otazníků zasloužilým členům svazu a čestných uznání jubilujícím kroužkům.

Na schůzi dne 6. prosince 2008 v Praze výbor projednal a schválil návrh zprávy předsednictva o činnosti svazu a jeho orgánů pro valnou hromadu, provedl kontrolu příprav dnešní valné hromady a prověřil organizační zajištění dnešního celostátního přeboru jednotlivců v řešení křížovek a hádanek. Dále projednal plnění rozpočtu za období leden až říjen 2008 a návrh rámcového rozpočtu na rok 2009.

Výbor vzal s potěšením na vědomí zprávu o našem úspěchu na letošním mistrovství světa v řešení logických úloh, které se konalo v Minsku, a schválil návrhy na udělení nových nositelů zlatých, stříbrných a bronzových otazníků a čestných uznání, a to nejen za dlouhodobou činnost v rámci svazu, ale také za vynikající výsledky na letošních MS v sudoku a v řešení logických úloh.

Výbor schválil změny v přeborovém řádu inspirované přítelem Grossmannem a změny ve Směrnících pro české slovní hádanky, které byly projednány na semináři a byly předmětem elektronické diskuse OHK.

Výbor dále schválil termínovou listinu přeborů a autorské soutěže pro rok 2009, autory křížovek a hádanek pro celostátní přebory kroužků v roce 2009 a rovněž návrh předsednictva, aby kroužky, které se do stanoveného termínu nepřihlásí na CPK a přesto se jej chtějí zúčastnit, zaplatily jako startovné 200 Kč.

Výbor v zájmu zvýšení možností propagace svazových akcí v médiích rozhodl o tom, že počínaje rokem 2009 budou všechny přebory celostátního charakteru (CPJ, CPK) ve všech řešitelských kategoriích označovány jako mistrovství České republiky.

Výbor navrhuje valného hromadě zvýšit členské příspěvky členů SČHAK na 200 Kč ročně, a to s platností od 1. ledna 2010.

Činnost předsednictva

Předsednictvo se sešlo na 10 řádných schůzích; jednání se jako hosté účastnili předseda revizní komise Jaroslav Kolín a šéfredaktor časopisu Křížovka a Hádanka Jaromír Kvičala. Předsednictvo se na svých schůzích zabývalo vyřizováním běžné svazové agendy; zajišťováním úkolů vyplývajících ze schůzí výboru, přípravou materiálů pro jeho schůze, přípravou a hodnocením přeborů, soutěží a semináře, přípravou a vyhodnocením letošního mistrovství světa v sudoku, zajištěním a vyhodnocením naší účasti na mistrovství světa v řešení logických úloh a průběžnou kontrolou plnění rozpočtu. Z pověření výboru schválilo nové propozice Hádkářské ligy kroužků a schválilo koncepci výročního tisku SČHAK 2008-2009, který bude věnován logickým úlohám.

Na své poslední schůzi dne 1. prosince 2008 si předsednictvo připomnělo 40. výročí vzniku svazu. Právě v tento den se před 40 lety konala ustavující valná hromada svazu. Předsednictvo informovalo o tomto výročí ČTK a přední české deníky.

Revizní komise

Revizní komise plní své úkoly zejména aktivní účastí svých členů na schůzích výboru a svého předsedy na schůzích předsednictva. Celková kontrola hospodaření svazu je v posledních letech prováděna až po skončení kalendářního roku a soustředění všech nezbytných dokladů a dokumentů; tato praxe se plně osvědčila.

Revizní komise provedla revizi hospodaření SČHAK za rok 2007 v průběhu prvního čtvrtletí 2008. O výsledku provedené revize informovala výbor a předsednictvo svazu. Zpráva o kontrole hospodaření byla zveřejněna v Členském zpravodaji SČHAK 2008.

Činnost odborných orgánů svazu

Komise pro činnost kroužků

Významnou součástí činnosti komise byl tradičně podíl na organizačním zajištění přeborů. Komise spolupracovala při stanovení kalendáře přeborů; členové komise se v roli přeborových komisařů starali o regulérnost jednotlivých soutěží a o podklady pro zveřejnění výsledků a přidělení kvalifikačních bodů autorům soutěžních prací i úspěšným řešitelům.

Komise se jako každoročně podílela na základě podkladů a podnětů z kroužků na návrhu na udělení svazových vyznamenání a čestných uznání jednotlivcům i kroužkům a zpracovala zprávu o činnosti kroužků, která je dílčí částí této zprávy pro valnou hromadu svazu:

Zpráva o činnosti kroužků

Kroužková činnost se odehrává jednak na přeborech, dále ve schůzkové činnosti a v neposlední řadě v domácím luštění a tvůrčí činnosti. Ve zprávě o činnosti bychom se chtěli pochlubit něčím, co děláme pro sebe a hlavně navíc vedle svých pracovních, rodinných a jiných povinností i pro veřejnost. Úbytek činnorodých lidí je na činnosti kroužků znát, i když některé kroužky se snaží mládež k luštění přilákat. Nejlépe se to asi daří pardubickému Jež-

kovi Jirkovi Zvolánkovi, který již řadu let několikrát ročně pořádá řešitelské akce v hotelu Grand, a to především pro mládež. Kroužek Bečváci uspořádal v rámci přeborů GP ve spolupráci s MDDM pro mladé luštitelé soutěž v řešení křížovek, Hanáci připravili pro žáky základní školy předprázdninovou luštitelskou soutěž.

Letošní jubilea kroužků: Ježci slaví 30 let, stejně tak i Třebíčáci a Maratónci, 50 let se dožívá kroužek Příbramáci, 55 let se věnují řešení Dumátori, Podskaláci a Kokos, 60 let existují Kladeňáci.

Pro činnost kroužků jsou nesmírně důležité schůzky jejich členů. Některé kroužky se scházejí pouze příležitostně, jiné 1x či 2x měsíčně, některé i každý týden. Většina kroužků na schůzkách řeší vlastní celoroční soutěže v hádankách a křížovkách, které připravují členové kroužků, jinde se luští práce převzaté nebo korespondenční soutěže vypisované svazem. Někde se navíc luští i sudoku a scrabble. Schůzky probíhají na různých místech dle možností, zejména v restauracích a kavárnách, školách, kancelářích a bytech.

Pozici většinou zaniklých zřizovatelů kroužků někde výjimečně zaujaly místní úřady a jiní sponzoři, kteří poskytují kromě schůzkové místnosti ještě občas i nějakou finanční výpomoc na činnost. Ve většině případů však si svého koníčka hradí každý sám.

Přebory jsou často pro většinu našich členů jedinou možností k osobnímu setkání a jejich bezchybnému průběhu předchází množství neviditelné mravenčí práce zapálených organizátorů. V rámci několika letošních přeborů se letos uskutečnily i přebory GP v sudoku. Letošní východočeská GP se konala v Pardubicích pod taktovkou Zvolánků. Kromě zajištění sálů a materiálů pro luštění se kroužky snaží zajišťovat i cenově dostupná ubytování co nejbližší místu konání přeboru. Nedostižná je samozřejmě Plzeň, kde je místo konání přeboru a ubytování účastníků již několik let společné. Lázeňáci nabízejí v červnu letní noclehy pod tribunou nebo v chatičkách. Přestože SČHAK v rámci svých možností a dlouhodobě deficitního finančního rozpočtu dotuje nájem sálů a nákup cen pro přebory, každý sponzorský příspěvek, který snižuje nároky kroužků na svaz, je mimořádně vítaný.

Přebory v rámci SČHAK uspořádaly kroužky Staré hnízdo, Hanáci, Doubravák, Bečváci, dvakrát Ježci, Koumáci, Lázeňáci, Kabrňáci, Třebíčáci, Ostraváci, Hutníček, Pijaristé, Pašáci, Rychtáři a rok je jako vždy zakončen dnešním celostátním přeborem jednotlivců v Praze. Je potřeba vyzvednout Třebíčáky, kteří po řadě let obnovili svůj kdysi velmi oblíbený přebor v Třebíči, Rychtáři v Hlinsku pokračovali v započatém díle a jejich propagace v místním tisku je příkladná. Bohužel se ani letos nepodařilo Kladeňákům uskutečnit původně avizovaný přebor. Lázeňáci letošní přebory spojili s oslavou Karimových 60. narozenin, pro kterého měl př. Vokatý dva dárky. V první řadě zlatý otazník a dále košík čerstvých prvních hub. Tradiční Silvestrovský turnaj, uspořádali opět Třebíčáci v Okříškách za účasti okolních kroužků. Kabrňáci kromě organizace nominačního turnaje pro MS v logických úlohách se podíleli na přípravě mistrovství republiky v sudoku a uspořádali oba celostátní přebory v řešení logických úloh. Mistrovství republiky v sudoku se odehrálo za přítomnosti televizních kamer, bylo přenášeno on-line po internetu a bylo pořadateli využito k propagaci činnosti svazu.

V roce 2008 bylo uspořádáno celkem 87 jednotlivých řešitelských soutěží. Z toho bylo 6 celostátních kroužkových a 3 jednotlivců, 11 přeborů Grand Prix včetně vedlejších soutěží a 3 soutěže družstev.

Do celoroční soutěže Grand Prix bylo zařazeno 7 přeborů v řešení logických úloh, 7 přeborů v sudoku a 11 přeborů v řešení hádanek a křížovek (včetně celostátního přeboru jednotlivců). Největší účast na hlavním přeboru GP v řešení křížovek byla v Praze, v řešení hádanek také v Praze, v řešení logických úloh a sudoku v Hranicích na Moravě.

34. ročník řešitelské Grand Prix za rok 2007 vyhrál v hádankách i křížovkách opět Petr Vejchoda, který před dnešním celostátním přeborem je v čele obou soutěží i letos. V logických úlohách zvítězil Jana Tylová, která své vítězství letos obhájila; v nové kategorii sudoku je vítězem Jan Novotný. Letos v řešení křížovek bodovalo 28 řešitelů, v řešení hádanek jich bylo 31, v logických úlohách bodovalo 25 a v sudoku 28 soutěžících. Letošní celostátní přebor v řešení logických úloh vyhrál Robert Babilon před Janou Tylovou a Tomášem Hanzlem, mistrem republiky v sudoku se stal Jan Novotný před Jakubem Ondrouškem a Janou Tylovou. Celostátní přebory kroužků dopadly v roce 2008 takto: křížovky vyhráli loni druzí Ostraváci před Hradeckými votroky a Kabrňáky, v hádankách zvítězili loni bronzoví Hanáci před Kabrňáky a Starým hnízdem. V řešení logických úloh zvítězilo letos loni třetí Staré hnízdo před loňskými vítězi Kabrňáky a Pašáky.

Celkově v roce 2008 na přeborech luštilo křížovky 664 řešitelů, hádanky 711 řešitelů, logické úlohy 235 řešitelů a sudoku 139 řešitelů; v tomto nejsou započítáni účastníci závěrečných přeborů jednotlivců na konci roku.

Potěšitelné je, že většinou jsou členové kroužků velice aktivní. Kromě organizační práce výboru a předsednictvu svazu pracují v odborných komisích SČHAK, podílejí se na hádankářských a křížovkářských směrnicích, účastní se ve vedení svazových autorských a řešitelských soutěží, dále v autorské a porotenské činnosti, konzultují materiály pro přebory a účastní se aktivně odborných seminářů na Šancích. Kroužky uvádějí hojnou účast svých členů zejména v oblíbených svazových korespondenčních soutěžích – Bystřině, Louskárně, Nolčově maturitě, O mistra přesmyček, Scrabblu, Z neznámějších tiskovin dominují u kroužků - bez nároku na úplnost - Křížovka a hádanka, Kalendář netradičních křížovek, Kalendář osmisměrek, Křížovka, Křížovka se sfingou, Křížovky plné fórů, Lázeňské oříšky, Panoráma křížovek a další.

Pro veřejnost nejviditelnější a pro propagaci našich koníčků velice záslužná je samozřejmě činnost autorská a návazně pak publikační. Členové kroužků pravidelně přispívají do křížovkářských časopisů, často jsou také majiteli nebo pracovníky redakcí, které pro nás a pro veřejnost tyto časopisy vydávají. Dále se s jejich pracemi můžeme setkat i v různých zábavných, informačních a reklamních tiskovinách a samozřejmě na našich přeborech a soutěžích. Kromě příspěvků do svazových a jiných výše jmenovaných časopisů kroužky přispívají i do místních či okresních periodik, např. Bečváci do Hranického dne a Hranického týdne a nadále vydávají svůj zpravodaj „Bečváček“ v němž hodnotí sami svou činnost, Dunajci přispívají do Minikřížovek a dalších periodik, Hanáci do Prostějovského večerníku a Týdeníku Prostějovska, Kabrňáci do Královopolských listů a Vítězslav Koudelka prezentuje hádankářskou tematiku v rozhlasu a v televizi, Lázeňáci do Mariánskolázeňských listů a vydávají již 15. ročník „Lázeňských oříšků“. Pro jiné či blíže nespecifikované tituly tvoří i další kroužky. Nad rámec běžné nebo obvyklé publikační činnosti připravili letos Kabrňáci dva rozsáhlé materiály do časopisu Kabrňák, které byly zaměřeny na mistrovství světa v sudoku a na aktivity SČHAK; oba materiály měly vysokou informativní a propagační hodnotu. Přes úbytek členské základny má publikační činnost tendenci opačnou. Je to jen dobře, křížovky, osmisměrky či sudoku jsou u běžné luštitelské veřejnosti nesmírně populární. V televizních soutěžích se k luštění křížovek přiznává kdekdo, a je jistě škoda, že alespoň malé procento těchto podomácku luštících nezajde někdy mezi nás.

Na závěr zprávy o činnosti kroužků je potřebné konstatovat, že přes všemožné časové, rodné, společenské, pracovní, zdravotní, finanční aj. problémy naše činnost zdaleka nestagnuje, i když bohužel často závisí jen na několika tahounech. Vše o hádankách, křížovkách, logických úlohách, jakož i o organizaci našeho hnutí (SČHAK, kroužky) a přeborech se dá najít i na internetové webové stránce www.e-rebus.cz.

Odborná křížovkářská komise

Odborná křížovkářská komise zasedala v roce 2008 celkem dvakrát: v březnu v Praze a v září na semináři na Šancích. Zabývala se zabezpečením autorských a korespondenčních soutěží SČHAK. Byly dokončeny a schváleny dva dokumenty: „Kritéria kvality křížovek“ a Příloha III Směrnic „Číslo psané v římských číslicích“.

OKK pokračovala v upřesňování a doplňování seznamu opsaných chyb a diskutovala problematiku pramenů v korespondenčních soutěžích. Debatovalo se zejména o možnostech připuštění některých elektronických pramenů. Diskuse však je teprve na počátku. Na semináři proběhla obsáhlá debata ohledně hodnocení skrytých tajemek v rámci materiálu „Zásady hodnocení správnosti řešení křížovek“. V souvislosti s tímto materiálem bylo přijato usnesení, že bude urychleně vypracována základní část těchto Zásad, která bude použitelná pro soutěže na přeborech. Také v letošním roce řešila OKK několik protestů z korespondenčních soutěží.

OKK akceptovala návrh př. Grossmanna na vydání křížovkářského Almanachu 2008, který je koncipován jako kompletní souhrn všech přeborových křížovek. OKK řešila rovněž problematiku ČKL s ohledem na nízký počet účastníků a dohodla se na možných rámcových změnách propozic. Na semináři zazněl již také podnět k zahájení prací na nových křížovkářských směrnících. O náplň dalších seminářů je tedy, zdá se, dobře postaráno.

Pod patronací OKK probíhají oblíbené korespondenční soutěže: mezikroužková luštitelská soutěž křížovkářů (MLSK), Nolčova křížovkářská maturita (NKM), kvalifikační křížovkářská soutěž (KKS) a Česká křížovkářská liga.

43. ročník MLSK, autorsky netradičně zajištěný jednotlivcem – Vladimírem Jemelíkem, vyhráli Hradečtí votroci před Kabrňáky. Další tři místa obsadily slovenské kroužky Tatranec, Goral a Kysučan. Ve 44. ročníku si s nástrahami Kabrňáků poradilo v prvních čtyřech kolech bez ztrátových bodů 13 kroužků.

O prvenství v NKM 2007 se podělili Zdeněk Dočekal, Jaromír Drápala, Vladimír Jemelík a Lubomír Pavelka. Všichni čtyři vyřešili všechny křížovky Pavla Blažka bez ztrátových bodů. Po 4. kole letošního ročníku je v čele trojice řešitelů bez ztrátových bodů; na jejich klopytnutí čeká čtveřice borců s 1 ztrátovým bodem.

V KKS 2007 dosáhlo alespoň na jeden kvalifikační bod 95 řešitelů, jimž bylo přiděleno celkem 301 kvalifikačních bodů. Do bojů letošního ročníku se v prvních pěti kolech zapojilo 125 řešitelů. Jejich úspěšnost je zatím srovnatelná s předchozím ročníkem. Pětice nejlepších má dokonce šanci získat kromě kvalifikačních bodů i jedno první místo. Ročník 2007 autorsky zajistil Zdeněk Chromý, pro ten letošní vytvořil křížovky Karel Wiedermann.

37. ročníku ČKL se zúčastnilo v šesti skupinách celkem 51 příznivců křížovek. Vítězem nejvyšší skupiny A se stal Karel Formánek. 38. ročník odstartoval teprve nedávno a na jeho hodnocení je tedy ještě příliš brzy.

Z iniciativy OKK bylo v roce 2007 vyhlášeno šest autorských soutěží, z toho jedna kvalifikační, a stejně je tomu i v roce 2008.

Odborná hádankářská komise

Odborná hádankářská komise řešila své záležitosti prostřednictvím elektronické pošty, několik členů se osobně sešlo na semináři. Po připomínkách byla schválena metodika porotování hádanek, dále propozice Hádankářské ligy kroužků a výběr hádanek pro MAS 2008 – 2009. Dnešní schůzi předložila OHK ke schválení část úprav Směrnic pro české slovní hádanky, která se týkala čárkovky, kroužkovky a obměny; bylo zahájeno připomínkové řízení k návrhu na doplnění definice klíčovky. Připravují se nové propozice České hádankářské ligy. Byly konzultovány přeborové hádanky a přátelé Havlín s Kupkou doplňují databázi námětů hádanek. Pod patronací OHK probíhá ještě více soutěží než v kategorii křížovkářské: mezikroužková luštitelská soutěž (MLS), celoroční vytrvalostní řešitelská soutěž jednotlivců Bystřina, kvalifikační řešitelská soutěž Louskárna, mezikroužková autorská soutěž (MAS), hádankářská liga kroužků (HLK) a Česká hádankářská liga (ČHL).

Ve 45. ročníku MLS zvítězil po překvapivém závěru ostrovský kroužek Kokos, před Kladeňáky a slovenskými Maratónci. Letos je po 5. kole v čele pět kroužků, které dosud vyřešily úplně všechno. Zda se jim to podaří i v posledním kole, je zatím otázkou.

Do cíle Bystřiny 2007 doběhl ve finiši více než stovky řešitelů na prvním místě Jiří Havlín. Po 11. kole letošního ročníku je situace ještě nepřehledná. Vedoucí dvojice ztratila svůj jednobodový náskok a naději na prvenství má ještě nejméně šest borců.

Louskárna 2007 přinesla úspěšným řešitelům celkem 572 kvalifikačních bodů, o něž se podělilo plných 199 vyznavačů oříšků a kokosů. Účast i úspěšnost řešitelů je podobná i v Louskárně 2008. Vedoucí soutěže hlásil již po 10. kole celkem 196 překročení hranice sta vyřešených hádanek.

V 55. ročníku MAS bylo patnáct družstev rozděleno do dvou tříd. Vítězem I. třídy a tudíž i celkovým vítězem se stalo Staré hnízdo a v jednotlivcích Jaromír Kvíčala. Ročník 2008/2009 má za sebou první dvoukolo; soutěže se účastní třináct družstev.

Hádankářská liga kroužků má již několik let jen jednu skupinu. Ve 32. ročníku byli mezi šesti účastnickými kroužky nejlepší autoři a řešitelé z kroužku Podskaláci. Individuálně nejlepším autorem se stal Podskalák Petr Šimek. Na startu 33. ročníku se letos sešlo rovněž šest kroužků, které mají za sebou řešení prvních tří souborů hádanek.

33. ročník ČHL absolvovalo 21 hádankářů, kteří byli rozděleni do jedné skupiny A a dvou skupin B. Vítězem skupiny A a celkovým vítězem ČHL 2007/2008 se stal Drahotín Lančarič. Letošní 34. ročník začíná právě v těchto dnech.

Z iniciativy OHK bylo v roce 2007 vypsáno sedm autorských soutěží. Dvě soutěže se dále členily na více kategorií, takže celkový počet dílčích soutěží byl deset, z toho jedna kvalifikační. Letos je tomu stejně, jen loňský trojboj vystřídal náročnější pětiboj.

Odborná komise pro logiku

Nejsilnější stránkou OKL je práce „v terénu“. OKL zajišťuje organizačně, autorsky a prací konzultantů logické úlohy pro přebory zařazené do řešitelské Grand Prix (u křížovek a hádanek tuto činnost zajišťují pověření členové předsednictva SČHAK, popř. zaměstnanci nakladatelství a vydavatelství NOVUM). Letos se počet těchto přeborů zdvojnásobil, neboť přibyly specializované přebory v řešení SUDOKU. Vrcholem pro OKL nejsou, na rozdíl od křížovkářů a hádankářů, celostátní přebory či republiková mistrovství, ale nominační turnaj a zejména následná účast reprezentace na mistrovství světa. Tyto aktivity vykonává OKL v součinnosti s komisí pro zahraničí styky. Letos mohou být obě komise, a nejen ony, s výsledky reprezentantů spokojeny.

OKL se sešla v tomto roce jen jednou krátce na semináři na Šancích. Kromě výše popsaných aktivit se komise zabývala přípravou nejbližšího výročního tisku SČHAK, který má být celý zaměřen na logické úlohy.

Pod patronací OKL probíhá, ke smutku vyznavačů korespondenčního řešení, již jen jediná soutěž na stránkách časopisu Křížovka a hádanka. V roce 2007 vyhrál tuto soutěž Vladimír Brajko před Ivo Husarem a Danielem Markem. Letos mají největší šanci na prvenství stejní borci, kteří jsou však zatím seřazeni v opačném pořadí. Od letošního ročníku mají účastníci této soutěže, zejména nositelé nižších kvalifikačních tříd a řešitelé bez kvalifikační třídy podstatně větší naději na zisk jednoho nebo několika kvalifikačních bodů. Doufejme, že si toho příznivci řešení logických úloh povšimnou a účast v příštím roce bude četnější, než tomu bylo v posledních dvou letech.

Možnost OKL iniciovat vypsání autorských soutěží je omezena tím, že může jen stěží garantovat zveřejnění prací úspěšných účastníků. Snad i proto již po několik let nebyla žádná autorská soutěž na logické úlohy vypsána.

Letos již popáté vychází ročenka logiky, která obsahuje veškeré úlohy řešené v rámci přeborů zařazených do Grand Prix. Samostatně vychází rovněž ročenka úloh z řešitelské kvalifikační soutěže v časopisu Křížovka a hádanka.

Komise pro zahraniční styky

Komise pro zahraniční styky měla před sebou v hodnoceném období tradiční úkol – zabezpečit účast české reprezentace na mistrovství světa, a to jak v logice, tak v sudoku. Obou akcí se naši hádankáři zúčastnili, a nutno říci, že s velkým úspěchem. V soutěži družstev se stali vůbec nejlepší zemí na světě (1. a 3. místo). I když účast na obou šampionátech přišla na více než 50 000 korun na jednoho člena, lze konstatovat, že finanční ztráty reprezentantů byly minimální. Svaz a jeho partneři, především KIRA, Mantila a již zmíněný Techfloor, zajistili dostatek prostředků k důstojné reprezentaci.

V indickém státě Goa se konalo 3. mistrovství světa v luštění sudoku. Téměř stovka reprezentantů z 30 států bojovala o tituly mistrů světa v soutěži jednotlivců i v soutěži týmů. Českou republiku reprezentovali na šampionátu čtyři nejlepší z Airwaves Mistrovství republiky, a to Jan Novotný, Jakub Ondroušek, Jana Tylová a Jakub Hrazdira. Vedli si znamenitě. Do osmičlenného finále se probjovali hned tři a po urputném boji získali skvělá umístění. Svě pozice na prvním a druhém místě z loňského mistrovství v Praze obhájili Thomas Snyder (USA) a Japonce Juhei Kusui. Hned za nimi skončil sedmnáctiletý Jakub Ondroušek těsně před zlínským Jakubem Hrazdirou. Mistr ČR Jan Novotný skončil sedmý, mistryně světa z roku 2006 Jana Tylová byla 19. Ve speciální soutěži, kde se luštila pouze klasická sudoku, skončil Jakub Ondroušek čtvrtý a Jan Novotný byl pátý. Skvělým úspěchem skončila pro naše barvy soutěž družstev. Čeští sudokáři vedeni kapitánem Vítězslavem Koudelkou se díky suverénním výkonům ve všech částech stali mistry světa a porazili loňské šampióny Japonce a třetí Němce. Poprvé za celou dobu konání mistrovství světa v logice i v sudoku vyšel naprázdno americký tým, skončil čtvrtý. Příští rok se nejlepší luštitelé oblíbeného hlavolamu sejdou v dubnu v Žilině, kde proběhne už čtvrté mistrovství, páté bude v americké Filadelfii.

Na konci října se v běloruském hlavním městě Minsku konalo 17. mistrovství světa v řešení logických úloh. Mistrovství se zúčastnili zástupci z 25 států celého světa. Po dvoudenním náročném klání a ještě náročnějším finálovém play-off se mistrem světa stal Němec Ulrich Voigt (již pošesté) před tureckým Mehmetem Sevimem a Američanem Rogerem Barkanem. Z našich byl nejlepší Jan Novotný (18.); dále se umístili Jana Tylová na 26., Robert Babilon na 27. a Petr Nepovím na 31. místě. V družstvech získali zlaté medaile po zásluze reprezentanti USA před stříbrnými Japonci. K naší velké radosti putovaly bronzové medaile do České republiky, a to především zásluhou skvěle zvládnutých týmových bloků. Z úspěchu se radoval i kapitán České reprezentace Vítězslav Koudelka.

Příští mistrovství se koná v Turecku, za dva roky přivítá nejlepší logiky světa Polsko. Na kongresu WPF bylo rozhodnuto, že od roku 2011 se bude konat jen jedno mistrovství za rok, pro logiky a sudokáře zároveň. Místopředsedovi SČHAK Vítězslavu Koudelkovi vypršel mandát ve funkci předsedy WPF, byl však velkým počtem hlasů zvolen do výboru Světové hádankářské federace. Novým předsedou WPF byl zvolen Valter Kvalič z Chorvatska.

Kvalifikační komise

Hlavním úkolem kvalifikační komise je soustředění všech výsledků soutěží a dalších podkladů nezbytných k vedení kvalifikační evidence a přidělování nově získaných kvalifikačních tříd. Při těchto činnostech současná kvalifikační komise navazuje na práci dřívějšího předsedy komise Ladislava Majera, který evidenci založil a řadu let aktualizoval. Nová je v posledních letech možnost prezentace kvalifikační evidence na webových stránkách www.e-rebus.cz. Tím se činnost komise dostala pod veřejnou kontrolu, což umožňuje odhalit a napravit chyby, ke kterým přece jen při velkém množství zpracovávaných údajů dochází.

Kvalifikační komise dále připravuje aktualizované listiny vítězů vedlejších soutěží a tzv. černou listinu, které pomáhají přeborovým komisařům kontrolovat dodržování přeborového řádu.

K nově získaným kvalifikačním třídám patří také odznaky a diplomy. Kvalifikační komise zajišťuje nejen vyhotovení kvalifikačních diplomů, ale i diplomů pro úspěšné účastníky vybraných soutěží a čestných uznání pro vyznamenané kroužky a jednotlivce.

Ediční činnost

V květnu byl vydán Členský zpravodaj SČHAK 2008, který byl rozdán účastníkům Celostátního přeboru kroužků v Zábřehu a posléze rozeslán ostatním členům svazu. O jeho vytištění se opětovně zasloužil Zbyněk Grossmann.

Soudobá kronika

V roce 2008 pokračovaly práce na doplnění soudobé kroniky a jejího opětovného uvedení do aktuálního stavu jen částečně. Aktualizace historických dokumentů bude nejspíše dokončena během příštího roku a budou se na ní podílet všichni odpovědní funkcionáři.

Matrika svazu

SČHAK má k 1. prosinci 2008 celkem 646 členů. Přírůstek nových členů a úbytek úmrtím jsou zhruba v rovnováze. Větší množství ukončení členství zaznamenáváme neplacením členských příspěvků. V letošním roce nás opustili mj. Miloš Lněnička, JUDr. Jaroslav Čurda, Václav Bláha, Rudolf Sedlák starší, dlouholetý předseda svazu PhDr. Josef Vinárek, Hynek Pavlů, Ing. Jaroslav Turek, Petr Katrnoška, Ing. Stanislav Partyka, Mgr. Josef Havle, Jaroslav Rýpar a MUDr. Bohdan Kvasnica.

USNESENÍ VALNÉ HROMADY SČHAK ze dne 6. prosince 2008

Valná hromada

I. projednala a schválila

- zprávu předsednictva SČHAK o činnosti svazu za uplynulé období

II. schválila

- členské příspěvky od roku 2010 ve výši Kč 200 za rok

- rámcový rozpočet SČHAK na rok 2009

III. vzala na vědomí

- rozhodnutí výboru SČHAK, týkající se udělení otazníků a čestných uznání svazu

- zlatý otazník:

Ing. Jaroslav Kavka, Miroslav Kučava

- stříbrný otazník:

Ing. Zbyněk Grossmann, Ing. Miloslav Kolenatý, Ing. Rudolf Malý, Jaroslav Valkus

- bronzový otazník:

Jakub Hrazdira, Anna Lišková, Marie Platková, Mgr. Vladimír Zahoranský

- čestná uznání pro kroužky:

Příbramáci (50 let), Ježci (30 let), Maratónci (30 let), Třebíčáci (30 let)

- čestné uznání pro jednotlivce: za úspěšnou reprezentaci na mistrovství světa 2008 v sudoku Jan Novotný, Ing. Jana Tylová, bronzový tým z mistrovství světa 2008 v řešení logických úloh ve složení Robert Babilon, Petr Nepovím, Jan Novotný a Jana Tylová

- plnění rozpočtu za období leden – listopad 2008

IV. ukládá

- účastníkům valné hromady informovat členy svých kroužků o projednaných záležitostech

- všem členům SČHAK, kteří dosud své elektronické adresy dosud nesdělili tajemníkovi svazu, aby kontaktovali Jiřího Havlína na adresu: havline@atlas.cz

ZÁZNAM

o kontrole hospodaření SČHAK, provedené dne 12. března 2009

Revizní komise: Jaroslav Kolín, Jaromír Kvíčala, Přemysl Kubíček

Hospodářka SČHAK: Stanislava Teichmanová

Kontrolované období:

Pokladna: 6. 3. 2008 – 10. 3. 2009

Běžný účet: 1. 10. 2007 – 31. 12. 2008

Program revize:

1. Kontrola zůstatku pokladní hotovosti
2. Kontrola pokladních dokladů
3. Kontrola operací s běžným účtem

Výsledek revize:

ad 1.

Zjištěný stav pokladní hotovosti k 10. 3. 2009 ve výši 6 296 Kč souhlasí se zůstatkem vykázaným v pokladním deníku.

ad 2.

Byly kontrolovány příjmové doklady za rok 2008 od č. P3 do č. P18 a za rok 2009 od č. P1 do č. P5. Byly kontrolovány výdajové doklady za rok 2008 od č. V6 do č. V43 a za rok 2009 od č. V1 do č. V8.

Nebyly zjištěny žádné závažné závady. Revizní komise konstatuje, že závady nalezené při revizi v roce 2008 byly odstraněny.

ad 3.

Byly kontrolovány výpisy z běžného účtu č. 1922875369/0800 vedeného u České spořitelny, a to za rok 2007 č. 10 – 12 a za celý rok 2008 č. 1 - 11. Zůstatek účtu k 31. prosinci 2008 činil 409 315,01 Kč.

NOVÍ NOSITELÉ KVALIFIKAČNÍCH TŘÍD

vyhlášení na MČR 2009 v Brně a v Zábřehu

U každé osoby je uvedeno jméno, příjmení, členské číslo SČHAK (v závorce) a dosažená kvalifikační třída (3, 2, 1 nebo M čili mistrovská).

Autoři křížovek

Jan Cenek (8248) **M**, **Zdeněk Friedl** (1124) **2**, **Zbyněk Grossmann** (15088) **1**, **Josef Hrbáček** (15443) **1**, **Jaroslav Kodým** (11385) **1**, **Alois Růžička** (15651) **3**, **František Štěpánek** (78) **1**, **Petr Vejchoda** (15415) **M**, **Jiří Vlášek** (4779) **M**, **František Vokatý** (3149) **M**, **Karel Wiedermann** (11443) **M**.

Autoři hádanek

Vladislav Hronovský (16706) **2**, **Martin Kokeš** (15471) **2**, **Lubomír Kolek** (16836) **3**, **Miloslav Kolenatý** (15475) **1**, **František Luskač** (15409) **1**, **Rudolf Malý** (3282) **1**, **Karel Wiedermann** (11443) **2**.

Autoři logických úloh

Marie Benediktová (16799) **3**, **Jiří Hrdina** (16723) **3**, **Alois Štěpáník** (3497) **2**.

Řešitelé křížovek

Ivana André (16779) 3, Karel Bezděk (10064) 1, Vladimír Brož (1253) 1, Iveta Dedková (16833) 3, Rostislav Chalský (4318) 2, Vladislav Charouz (15449) 3, Jana Járová (15611) 2, Jiří Kopřiva (15014) 1, Jozef Kubove (10821) 3, Jindřich Kupka (31) 1, Stanislav Pazdera (682) 2, Eduard Pláňava (15688) 2, Jaroslav Rambousek (12577) 2, Břetislav Sebera (596) 1, Petr Štefek (15677) M, Jiří Vlášek (4779) 2.

Počtu bodů postačujících k udělení 3. třídy dosáhl i Radoslav Žáčok, který není členem SČHAK.

Řešitelé hádanek

Ivana André (16779) 3, Jiří Bednarski (2604) 2, Jan Cenek (8248) 1, Stanislav Cihlář (11483) 1, Jiří Čenovský (10499) 3, Iveta Dedková (16833) 3, Ivan Filadelfi (10394) 2, Lucián Gonda (16802) 3, Josef Horák (4435) 2, Ivo Husar (14908) M, Josef Jirků (12496) 1, Stanislav Kočí (16733) 2, Lubomír Kolek (16836) 3, Pavol Kušník (3986) 2, Helena Peldřimovská (10817) 1, Eduard Pláňava (15688) 2, Pavel Podzemský (314) 2, René Procházka (9134) 1, Mirko Skácel (16731) 2, Dana Sodomková (16714) 1, Hana Soukupová (463) 1, Rajmund Šedý (72) 2, Petr Štefek (15677) M, Alois Štěpáník (3497) 1, Tomáš Truchlý (15230) 1.

Počtu bodů postačujících k udělení 3. třídy dosáhl i Radek Alka, který není členem SČHAK.

Řešitelé logických úloh

Petra Čičová (16800) 3, Ondřej Doležal (15632) 3, Zbyněk Grossmann (15088) 3, Jan Hes (16805) 3, Jakub Hrazdira (16797) 2, Jakub Kokeš (16801) 3, Tomáš Křenek (16790) 3, Aleš Marek (16794) 3, Emilie Nováčková (16831) 3, Jan Novotný (16789) 1, M, Jakub Ondroušek (16843) 3, Luděk Paul (16839) 3, Pavel Pellar (16782) 3, Karel Tesař (16844) 3, Lenka Vávrová (16792) 3.

Počtu bodů postačujících k udělení 3. třídy dosáhli také Jiří Erlebach, Jana Hanzelková, Miloš Jílek, Martin Kollár, Hana Kotinová, Zdeněk Malina, Jan Mrozowski a Zuzana Procházková a počtu bodů postačujících k udělení 2. třídy dosáhl i Štefan Gašpár, kteří nejsou členy SČHAK.

Nevydané diplomy a odznaky nositelů kvalifikačních tříd

Dosud se nepodařilo vydat diplomy a odznaky těmto nositelům kvalifikačních tříd vyhlášeným v letech 2005 až 2008 (obdobný seznam do roku 2004 byl zveřejněn v Členském zpravodaji SČHAK 2004; v seznamu jsou uvedeny jméno, příjmení, členské číslo SČHAK zkratka příslušné autorské nebo řešitelské kategorie a dosažená třída):

Josef Adamčík 1083 ŘK 3, Pavel Bartůněk 16830 ŘH 3, Petr Běhal 16718 ŘH 3 a AH 3, Martin Borovský 15419 ŘH 3, Vladimír Brajko 15675 ŘL 1, Bohumil Brož 14695 ŘL 3, Bohumil Březina 16704 ŘK 3, Jan Černý 15512 ŘK 3, Oldřich Čížek 2289 ŘK 3, Bořivoj Daněk 14871 AH 2, Vladimír Diňa 16781 ŘH 3, Stanislav Drdel 15598 ŘH 2, Jan Dvořák 16722 ŘH 2, Miloslav Fizia 10414 ŘK 2, Petr Foltas 15351 ŘH 2, Pavol Gašparín 14711 ŘK 2, Jan Gráf 3269 ŘH 2, Petr Haralík 16710 ŘK 2, Jiří Hendrych 490 ŘK 1, Jiří Hořejší 2411 ŘK 2, Ladislava Houšková 15488 ŘK 2 a 1, Vladislav Hronovský 16706 AH 3, Jaroslav Jablonský 16707 ŘK 3, Pavel Judas 15215 ŘH 2 a ŘK 1, Karol Kalik 14677 ŘK M, František Kašpar 8929 ŘK 3, Jiří Klusáček 14214 AK M, Jiří Kobr 14773 ŘK 3, Stanislav Kočí 16733 ŘH 3, Jiří Kořínek 7064 ŘH 3, Josef Kubát 10796 ŘH 2, Josef Kučera 15489 ŘK 2, Jana Kuklová 16780 ŘL 3, Ladislav Kuruc 13776 ŘH 2, Petr Landa 12489 ŘK 3, Vlastimil Láník 1866 ŘK 3, Zdeněk Mach 5796 ŘK 2, Ján Makovnik 14177 ŘH 2, Milan Málek 15624 ŘH 3, Antonín Malý 10020 ŘH 3, Stanislav Marhoul 15292 ŘH 3 a ŘK 3, Nad'a Mňuková 15626 ŘH 3, Magda Motyčková 14829 ŘH 2, Petr Nack 6619 ŘK M, Eva Nettlová 15453 ŘH 3, Miroslav Neumann 8557 ŘK 2, Helena Pačesová 15038 ŘH 2, František Pech 13656 ŘK 1, Jiří Pekař 7123 ŘK 1, Pavel Podzemský 314 AK M, Jaroslav Rambousek 12577 ŘH M, Marie Rousová

15464 ŘK 2 a ŘH 2, Josef Růčka 15434 ŘK 2, Václava Růžičková 16788 ŘH 3, Pavel Rybář 7255 ŘH 2, Jaroslav Ryška 15015 ŘH 3, Bohuslav Sed'a 7071 ŘL 2, Bruno Sklenka 15098 ŘK 3, Zdeněk Sládeček ŘK 3, Lenka Svobodová 15301 ŘH 2, Ladislav Šplíchal 16730 ŘL 3 a ŘK 3, Jiří Šubrt 15422 ŘH 3, Jana Vágenknechtová 15625 AK 3 a 2 a ŘK 3, Petr Valíček 14528 ŘK M, Štefan Varšaník 10190 ŘH 2, Jiří Vlášek 4779 AK 1, Pavol Vychovalý 12165 ŘK 3, Antonín Wohlmuth 16708 ŘK 3, Petr Zedník 16732 ŘK 3, František Zügler 14899 ŘH 3.

Jak vyzvednout (převzít) diplom a odznak vydávaný ke kvalifikační třídě

Nejlépe osobně, aby se předešlo případnému poškození diplomu nebo odznaku. K tomu lze využít některou z akcí SČHAK (valná hromada, přebory, seminář) nebo požádat o spolupráci členy kroužku, který působí v blízkosti vašeho bydliště nebo místa zaměstnání. Vydání nebo zprostředkování je třeba předem dohodnout s předsedou kvalifikační komise, a to s využitím elektronické pošty (preferováno) na adrese vokatyf@seznam.cz nebo klasické pošty: Ing. František Vokatý, Na Borku 819, 273 09 Kladno-Švermov, popř. telefonu: 224 414 466 (do práce, 7:45 až 16:00 hodin) nebo 312 273 549 (domů). Méně vhodnou formou je zaslání diplomu a odznaku poštou; v takovém případě je třeba současně se žádostí o zaslání poslat patřičně velkou (formát A4) a ofrankovanou obálku.

METODIKA HODNOCENÍ HÁDANEK

Metodika je prováděcím pokynem Směrnic pro české slovní hádanky (dále jen „směrnice“), části čtvrté, která se zabývá kvalitou hádanek.

I. Hodnocení

1) Postup při hodnocení hádanek

Kvalita hádanky se zpravidla stanoví hodnocením, především bodováním. Hodnotitel (porotce) boduje hádanku v rozpětí 0 – 30 bodů podle směrnice. Kvalita hádanky se vyjadřuje počtem bodů, který je výsledkem kladných a záporných odchylek od standardu - základního počtu 21 bodů. Standardem se rozumí hádanka dobrá, která splňuje všechny požadavky kvalitního taje.

V základní známce je obsaženo 11 bodů za standardní námět a 10 bodů za standardní podání.

a) Před vlastním hodnocením hodnotitel přezkoumá, že jde ve smyslu směrnice o hádanku, a to podle kritérií V1, V2 a V3. Nejde-li o takové práce, z hodnocení je s odůvodněním vyřadí.

b) Poté přezkoumá nebo nechá přezkoumat v databázi námětu hádanek, zda námět nebo část námětu nebyly již použity, pokud ano, tak v jaké míře či četnosti. Použitým námětem se rozumí každý námět otisknutý (uvedený) v tisku, ve veřejných sdělovacích prostředcích, ve svazových publikacích a v autorských nebo řešitelských soutěžích.

2) Symbolika hodnocení

Základní hlediska, podle nichž se posuzují (resp. hodnotí) hádanky, jsou ve směrnici uvedena kritérii K1 – K13.

S ohledem na letitou porotenskou praxi, kdy zápory byly označovány písmenem C a klady písmenem D, uvádíme převodní tabulky mezi oběma způsoby hodnocení:

a) Zápory C odpovídají následujícím kritériím

C1 – K5 (délka námětu)

C2 – K2 (slovník námětu, jazyková stránka námětu)

C3 – K1 (smysl námětu, námětová ucelenost)

C4 – K11 (otřelý nebo použitý námět)

- C5 – K1 a K2 (nepřirozený slovosled, nehezká slova a spojení)
- C6 – K3, K4 (přerušená vazba, slovní přílepky)
- C7 – K4 (hutnost druhové operace)
- C8 – K4 (změna slovního základu)
- C9 – K4 (nespecifická proměna)
- C10 – jiné zdůvodněné zápory
- C11 – K6 (nevýstižné uvedení námětu)
- C12 – K6, K7 (toporné uvedení námětu)
- C13 – K6, K7 (přímé uvedení námětu)
- C14 – K7 (nízká kvalita podání)
- C15 – K7 (chybná poetika)
- C16 – K7 (nesouvislé podání)
- C17 – K7 (rozvláčné podání)
- C18 – K13 (přípustné opravy)

b) Klady D odpovídají následujícím kritériím

- D1 – K5 (délka námětu)
- D2 – K4 (dodržení kvantity samohlásek)
- D3 – K3 (vazba mezi náznakem a jádrem)
- D4 – K4 (hutnost druhové operace; tajenka nebo heslo)
- D5 – K4 (specifické klady proměny)
- D6 – K1, K2, K11 (originální námět)
- D7 – K1, K2, K3, K4, K7 (hezká slova a slovní spojení, vtipný námět, delší řetězení, harmonie mezi prvky námětu)
- D8 – K1 (vtipný námět)
- D9 – K6 (originalita podání)
- D10 – K7 (básnická kvalita podání)
- D11 – K6 (vtipné podání)
- D12 – K6 (hutnost podání)

c) Kritéria K odpovídají následujícím záporům a kladům:

- K1 = smysl (C3, 5a, D7d, 8);
- K2 = slovník (C2, 5b, c, D6);
- K3 = vazba náznaku na jádro (C6c, D3, 7a, b);
- K4 = proměna náznaku v jádro (C6a, b, 7, 8, 9, D2, 4, 5, 7c);
- K5 = délka (C1, D1);
- K6 = podání (C 11, 12, 13, D9, 11, 12);
- K7 = poetika (C 14, 15, 16, 17, D10);
- K8 = kresebnost (jen u kreslených hádanek)
- K9 = estetika obrazců u šifer mřížkových
- K10 = souvislost u hádankářských vícebojů
- K11 = ořelost (C4, D6);
- K12 = vhodnost pro vypsanou soutěž
- K13 = opravy (C 18);

Bodová hodnota kritéria může být kladná i záporná, za +1, -1, ale i více bodů.

3) Hodnocení koníčků a královských procházek

Některé zápory a klady podání proměnových hádanek se hodnotí u koníčků a královských procházek v námětu, což vyplývá ze specifického charakteru těchto hádanek. Mezi vady těchto hádanek patří nesouměrná (neukončená) síťka, nesouměrný obrazec nebo nefunkční figurální obrazec. Součet bodů se upravuje tak, aby se hodnocení těchto hádanek pohybovalo v rozmezí 0 až 30 bodů.

- C2** – K2 (u převzatého textu se nehodnotí)
- C3** – K1 (u hádanek s převzatým textem se hodnotí nevhodný výběr textu z hlediska obsahu (nahodilé a nic neříkající úryvky básní apod.))
- C4** – K11 (otřelé prvky námětu nebo použití uveřejněné části námětu – mnohokrát použitá tematika)
- C6** – K4 (přílepky k textu, kvůli dodržení síťky)
- C7** – K1, K2 (krátké heslo; malá vydatnost zapředení hesla; u koníčka totožnost koncovek ve vazbě textu na heslo)
- C12** – K 9 (nevzhledný obrazec; 2 slepá políčka v obrazci figurálně nezdůvodněná; neesteticky umístěné heslo)
- C14** – K7 (u převzatého textu se nehodnotí)
- C15** – K7 (u hádanek s převzatým textem se hodnotí nevhodný výběr textu z hlediska poetiky (např. volný verš bez pravidelného rytmu a rýmu, má-li nepříznivý vliv na řešitelnost hádanky)).
- C16** – K7 (u převzatého textu se nehodnotí).
- C17** – K7 (příliš dlouhý text vzhledem k obsahu zpracovaného tématu; u převzatého textu se nehodnotí)
- D4** – K4 (dlouhé heslo – standardní délka hesla je 5% z celkového počtu polí; přitom vícenásobná pole se započítávají tolikrát, kolika základními poli jsou tvořena; heslo umístěné ve vícenásobných políčkách)
- D7** – K7 (líbivost a libozvučnost rýmů, krása slov námětu, u převzatých textů vhodnost volby textu; výjimečná harmonie mezi textem a heslem, případně mezi textem a figurálním obrazcem)
- D8** – K8 (uplatnění různých vtipných nápadů; nehodnotí se u převzatého textu)
- D9** – K5, K8 (hodnotí se použití originálního nebo figurálního tvaru obrazce, figurálně umístěné heslo apod.)
- D10** – K9 (estetika obrazce)
- D11** – K6 (vtipné nápady v podání, např. utajení (nevypsání písmen) hesla, pokud je to funkční a vtipné apod.)
- D12** – K7 (mimořádně výstižné a hutné vyjádření tématu)

4) Hodnocení kreslených hádanek

- C11** – K8 (špatná kresebnost nebo rozpoznatelnost, nepromyšlenost a nedbalost kompozičního návrhu, v námětu kresba málo známých rostlin, zvířat, předmětů apod.)
- C12** – K8 (návrh na nepřirozenou kompozici, nelogické složení prvků námětu, rozdílnost rozměrů vyobrazených objektů a jejich nereálná společná přítomnost, vnitřní výtvarná a vizuální nesoudržnost a roztržitost kompozice a její nereálnost)
- C13** – K8 (kresby předmětů s nápisy, jejich význam přechází do znění námětu, nápis nebo jeho část v rámci kresby přímo uvádějící náznak)
- C17** – K7, K8 (průvodní text delší než 2 řádky, resp. 20 slabik, složité kompozice s mnoha prvky ve srovnání s malou délkou námětu, nadměrná potřeba pomocných složek kresby, vytečkování celku pro pochopení detailu apod.)
- D9** – K8 (nezvyklé formy zobrazení, koláže, fotografie, zobrazení dynamických jevů, situací a scén)
- D10** – K8 (výtvarně působivý celek, jednotná scénérie (krajina, zátiší), monotematická kresba zejména v ST)
- D11** – K8 (netradiční znázornění známého prvku, utajení části námětu v nenápadné složce kompozice)
- D12** – K8 (uvedení jádra v obrázku bez průvodního textu nebo jiná úspornost kresby)

II. Poroty

1) Sestavení poroty

Hodnocení soutěžních prací provádějí poroty, které jsou orgánem SČHAK. Musí být určeny nejpozději při vyhlášení hodnocené soutěže. Schválení porot pro jednotlivé autorské soutěže provádí na návrh OHK předsednictvo SČHAK. Každá porota je sestavena z porotců a tajemníka poroty. Tajemník poroty může rovněž porotovat, pouze však při zajištění anonymity soutěžních prací. Poroty jsou 4 až 5 členné. Porotci bývají zpravidla členové SČHAK, jmenování (nebo doporučení) OHK.

Porotci, tajemníci porot, ale i soutěžící v autorsko-řešitelských soutěžích se řídí Soutěžním řádem korespondenčních soutěží a propozicemi příslušné soutěže. Ve vybraných autorských soutěžích může porota u hádanek, jejichž námět je v souladu se směrnicemi, ale podání jim neodpovídá, hodnotit pouze námět (např. v MAS).

2) Práva a povinnosti porotců a tajemníků porot

a) Tajemník poroty je povinen:

- předat hádanky porotcům k ohodnocení;
- svolat schůzku poroty;
- zajistit kontrolu původnosti námětů v databázi SČHAK;
- zachovat anonymitu autorů hádanek;
- podat autorům zpětnou informaci dle propozic nebo soutěžních podmínek příslušné soutěže;
- sestavit zprávu o výsledku soutěže a předat ji redakci a OHK (u autorských soutěží), případně vedoucímu soutěže (u MAS a HLK);
- odevzdat jeden stejnopis hádanky do redakce, pokud není stanoveno jinak.

b) Porotce je povinen:

- porotovat svědomitě a čestně, hodnotit soutěžní práce objektivně a důsledně ve smyslu platných směrnic;
- účastnit se schůzí poroty nebo vhodným způsobem předat tajemníkovi poroty své hodnocení;
- při pochybnostech v hodnocení hádanky hodnotit ve prospěch autora (VPA).

c) Porota má právo:

- opravit u hodnocené hádanky zřejmá nedopatření (překlepy), přehlédnutí při vyznačení náznaku i jádra, chyby v diakritických znaménkách, chyby v označení druhů hádanky a chyby ve vypsání řešení;
- u sporných problémů si vyžádat vyjádření OHK, v některých soutěžích také soutěžní komise SČHAK;
- při velkém množství hádanek, nebo při hodnocení soutěží se speciálním posláním omezit hodnocení pouze na práce, které splňují obsahové podmínky a vyhovují účelu soutěže;
- při nestandardní úrovni hádanek neobsadit některá nebo všechna bodovaná místa a neudělit vypsané ceny.

d) Porotce má právo a povinnost opravit své původní připravené hodnocení hádanek na schůzi poroty, jestliže v průběhu jednání zjistí, že si nevšiml některých objektivních rysů hádanky, nebo že si zjištěná fakta vyložil v některé části hodnocení nesprávně a v rozporu se směrnicemi, normativními jazykovými příručkami, slovníky atd.; za nepřítomného porotce provádí takovéto nutné opravy jeho jménem tajemník poroty nebo některý z porotců.

e) Porotci se musí na základě vzájemné komunikace snažit hodnotit soutěžní práce tak, aby rozdíly v jejich hodnocení nebyly příliš velké.

f) Porota má povinnost vyřizovat protesty v souladu s pravidly příslušné soutěže.

g) Tajemník poroty provádí souhrnné zpracování výsledků zápisem hodnocení všech porotců. Způsob zápisu volí podle stanoveného systému porotování. Cílem je dosáhnout jednoznačného výsledku na prvních pěti až deseti místech.

3) Porotování hádanek

a) Porotování bodováním hádanek:

1) 5 porotců – nejvyšší a nejnižší počet bodů se škrtná. O pořadí soutěžních prací rozhoduje hodnota hádanky vyjádřená součtem hodnocení 3 zbývajících porotců. Je-li tento součet u dvou nebo více hádanek shodný, rozhoduje o pořadí součet bodů všech porotců. Vyšší počet bodů znamená vyšší ocenění hádanky a lepší pořadí.

2) 4 porotci – zásady jsou stejné jako u 1), ale o pořadí rozhoduje bodový součet dvou porotců, jejichž známka se neškrtná.

3) v korespondenčních autorsko-řešitelských soutěžích je pořadí stanoveno podle propozic či soutěžních podmínek těchto soutěží.

b) Porotování součtem pořadí

Ve vybraných autorských soutěžích lze hádanky hodnotit bez bodů jen podle pořadí. Zpravidla 3 porotci stanoví pořadí soutěžních prací. Umístění hádanky je určeno součtem umístění všech porotců. Nižší součet umístění znamená vyšší ocenění hádanky a lepší pořadí.

4) Práva předsednictva SČHAK

V případě, že porota nepostupovala podle ustanovení těchto směrnic, může předsednictvo SČHAK z vlastního nebo cizího podnětu zrušit výsledek porotování celé soutěže. K tomu si vyžádá vyjádření vedoucího poroty, porotců a OHK. V případě zrušení hodnocení prověří přehodnocením soutěže jinou porotu.

Schváleno OHK dne 15. října 2008

METODIKA HODNOCENÍ SPRÁVNOSTI ŘEŠENÍ KŘÍŽOVEK NA MISTROVSKÝCH A PŘEBOROVÝCH SOUTĚŽÍCH SČHAK

Úvod

Tato metodika vychází ze *Zásad pro hodnocení správnosti řešení křížovek* (dále jen *Zásady*) a *Komentáře* k nim. Je postavena na několika základních principech:

Princip shody zjišťuje porovnáním míru shody hodnoceného řešení s řešením autorským.

Princip alternativnosti uznává vedlejší přílehlavá řešení jako správná.

Princip absence vyžaduje, aby byly hodnoceny ty prvky, které v posuzovaném řešení chybí oproti řešení autorskému.

Princip nepřekročitelnosti počtu kladných bodů zabezpečuje, aby řešiteli nebyl přidělen za určitou pasáž křížovky větší počet záporných bodů, než činí počet bodů kladných.

Princip priority grafiky ukládá hodnotiteli přihlédnout nejprve ke grafické složce hodnoceného řešení a následně teprve k věcnému obsahu příslušných políček.

Princip zachování sledu (řazení) znaků se uplatňuje ve spojitosti s posuzováním grafiky hodnoceného řešení.

Princip nejbližšího nadřazeného prostoru umožňuje, že při neshodách v grafickém ztvárnění určitých pasáží hodnocené křížovky ve vztahu k řešení autorskému se přechází na tak velký grafický prostor křížovky, za jehož hranicemi je již dosaženo grafické shody.

Princip zachování kvality umožňuje zvýhodnit řešitele, který řeší správné znaky, ale neřeší správně grafiku křížovky.

Princip minimalizace neshod vyjadřuje za stanovených podmínek toleranci vůči řešiteli, který ve svém řešení zachoval správné řazení znaků a/nebo kvalitu věcného obsahu políček.

Princip postupu ve prospěch řešitele zohledňuje skutečnost, že v případě **pochyb o nesprávnosti řešení se zvýhodňuje řešitel**.

Hodnocení správnosti řešení nemůže zajisté vyčerpat všechny možné případy, které přináší křížovkářská praxe. Tato metodika je základním vodítkem pro hodnotitele, který vedle toho musí bezpochyby uplatnit i své zkušenosti, zdravý úsudek a cit pro řešení konkrétních situací. Jak *Zásady*, tak i *Metodika hodnocení správnosti řešení křížovek na mistrovských a přeborových soutěžích SČHAK* (dále jen *Metodika*), jsou koncipovány tak, aby oproti dřívějším systémům hodnocení bylo **minimalizováno bodové zatížení řešitelů**.

Metodika hodnocení

1. Pro posuzování správnosti řešení je určující autorské řešení. Uznávají se však také **přiléhavá vedlejší (alternativní) řešení**. Za alternativní se pokládá zdůvodněné řešení, které v celém rozsahu odpovídá zadání křížovky a nečiní jinak správnou křížovku chybnou ve smyslu *Směrnice pro tvorbu křížovek*. Hodnocené řešení, které je shodné s autorským řešením nebo má podobu alternativního řešení, je **správné řešení**.

Při hodnocení správnosti řešení křížovky se posuzuje shoda či neshoda s autorským řešením. Je-li to pro řešitele výhodnější, může se hodnotit též podle konkrétního alternativního řešení, ale pouze takového, které bylo uplatněno v řádném termínu pro odevzdání řešení.

2. Ztrátovými body nelze postihovat ty části křížovky, do nichž se jednoznačně promítla **chyba autora**, např. chybný vpisovaný výraz, chybné zadání, chyba v legendě či v legendovém výrazu, který mění původní smysl, chyba v tajence, porušený systém střídání, porušená symetrie, zcela nesystematický systém skrytí tajenky, chybně uvedené výčty typů a tvarů políček, prokázaná opsaná chyba apod.

3. Nemůže-li hodnotitel zcela **jednoznačně** prokázat, že řešitel ve svém řešení křížovky pochybil, tj. existují-li **významné a důvodné pochybnosti o tom, že hodnocení řešení je nesprávné, přiklání se „ve prospěch řešitele“**.

4. Při posuzování správnosti řešení křížovek na mistrovských a přeborových soutěžích se hodnotí:

- a) obrazec křížovky (grafika);
- b) věcný obsah jednotlivých políček;
- c) skrytá tajenka.

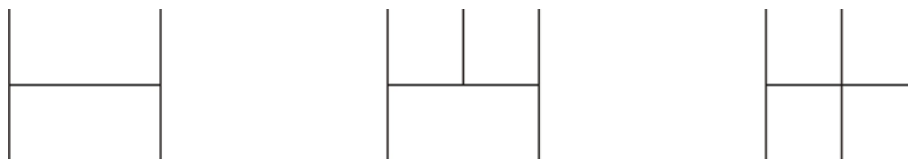
5. Hodnotí se nakreslený a vyplněný obrazec, přičemž na detaily a alternativy mimo obrazec se, s výjimkou vypsaných tajenek a vyžádaných údajů (např. o způsobu skrytí tajenek), nebere zřetel. Výjimkou je případ, kdy řešitel kvůli čitelnosti napíše obsah políčka nebo opravu mimo obrazec a tato úprava je jednoznačně označená nebo vysvětlená.

6. Základními prvky při hodnocení grafické správnosti řešení jsou:

a) čára síťky (včetně rozdělovací a obrysově linky), tj. úsek síťky mezi dvěma **uzlovými body**. *Uzlový bod je místo, v němž se stýkají alespoň 3 čáry síťky*; jinými slovy z něj vycházejí alespoň 3 úseky síťky. **Nehodnotí se tedy políčka, ale čáry (úseky) síťky!**

Názorný příklad uvádí *obr. 1*. Vodorovná čára uprostřed *obr. 1a* je vedena mezi 2 uzlovými body. Jde tedy o 1 úsek, 1 grafický prvek. Pokud se na tuto vodorovnou čáru spustí shora dolů nová čára (*obr. 1b*), vznikne uprostřed uzlový bod, který vodorovnou čáru rozdělí na čáry dvě. Z tohoto uzlového bodu tedy v takovém případě vycházejí 3 samostatné čáry (úseky síťky) – doleva, doprava a nahoru. Pokud síťka pokračuje dále dolů (*obr. 1c*), je uprostřed uzlový bod, z něhož vycházejí 4 čáry jakožto 4 základní grafické prvky.

Obr. 1 a, b, c

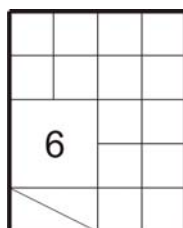

Obr. 2 ukazuje část křížovky, v níž silné linky na obvodu jsou linkami obrysovými, nikoli rozdělovacími. Do každého políčka je vepsáno číslo, která značí počet uzlových bodů (a tedy počet samostatných čar) té části sítě, která příslušné políčko ohraničuje. Silná lomená linka v levém horním rohu, levém dolním rohu a pravém horním rohu je při obrysu pokládána za jedinou čáru; **bod zlomu, jehož se nedotýká žádná další linka, není uzlovým bodem.**

Obr. 2

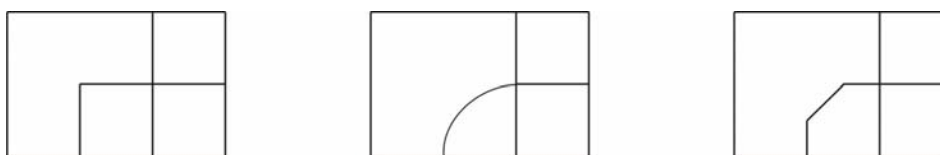

Obr. 3

Obr. 4 ukazuje příklady čar bez uzlového bodu uvnitř násobného políčka. V prvním případě (4a) tato **lomená čára** splývá s čarami základní sítě, ale bod zlomu není uzlovým bodem, neboť se ho nedotýká žádná další (tj. třetí) čára. *Uzlovými body této čáry jsou tedy pouze její dva krajní body.* Obr. 4b zobrazuje obloukovou spojnicí uvnitř násobného políčka mezi dvěma uzlovými body. Třetí z obrázků (4c) je jakousi kombinací zlomkových čar základní sítě a spojnice bez dotyku s další čarou, takže body zlomů opět nejsou uzlovými body. Všechny tři případy tak představují vždy **jedinou čáru, jediný základní prvek**, který je vymezen vždy dvěma uzlovými body a nezáleží na jeho tvaru.

Obr. 4 a, b, c

b) rozdělovací políčko nebo jeho část v prostoru základního políčka; každá část rozdělovacího políčka v prostoru základního políčka představuje při hodnocení správnosti 1 základní prvek (viz příklady na obr. 7 a 8).

7. Základním prvkem při hodnocení **věcné správnosti** řešení je **věcný obsah políčka**, kterým je míněno vše, co se nachází v příslušném políčku vymezeném čarami sítě, především znak (písmeno, shluk, slabika, výrazový znak, prázdný znak), případný další grafický prvek (čára nemající charakter spojnice), předepsané podbarvení políčka, v případě nesprávného řešení také nadbytečná spojnice. **Jedno políčko autorského řešení má jeden věcný obsah.**

Obr. 5 znázorňuje konkrétní počty hodnocených základních prvků. Příslušný prostor políčka obsahuje vždy číslo, které udává počet elementárních grafických prvků (čar) plus jednotkový věcný obsah (srovnej s obr. 2).

Obr. 5 a, b

8. Každý z uvedených základních prvků představuje tzv. **kladný bod**. Suma všech kladných bodů správně vyplněného obrazce je dána součtem všech těchto prvků v autorském řešení. **Základní jednotkou hodnocení je 1 ztrátový bod**, který se přiděluje **za každý chybějící základní prvek**, tj. za každý chybějící kladný bod.

1 ztrátový bod odpovídá 1 opravnému kroku (elementární opravě) v hodnoceném řešení. Mírou nesprávnosti hodnoceného řešení křížovky je počet přidělených ztrátových bodů. Řešení bez ztrátových bodů je **řešení správné**.

Uvedená zásada plně platí i při **hodnocení shodných křížovek**, kde je každý vpisovaný výraz uveden dvakrát. Tato skutečnost nemá na způsob hodnocení žádný vliv. Pokud tedy řešitel učinil v určitém výrazu 1 chybu, která se projeví na dvou různých místech křížovky (v různých políčkách), musí se hodnotit každá část zvlášť a řešitel tak obdrží celkem 2 ztrátové body.

9. **Počet přidělených ztrátových bodů za určitou pasáž křížovky nesmí překročit počet kladných bodů, které této pasáži odpovídají (princip nepřekročitelnosti počtu kladných bodů).**

10. Při hodnocení správnosti řešení platí **priorita čar sítě (grafika)**. To znamená, že nejdříve se posuzují grafické odlišnosti mezi hodnoceným a autorským řešením. Pak teprve se posuzuje věcný obsah políček.

11. Za každou chybějící **čaru sítě** (včetně rozdělovací linky) mezi dvěma uzlovými body odpovídající 1 elementární opravě (jednomu opravnému kroku), se přidělí **1 ztrátový bod**. Je-li čára nakreslena nesprávně, znamená to, že chybí správně nakreslená čára a tato absence se postihuje ztrátovým bodem.

Obr. 6 a, b

Autor:

Řešitel:

Autor v příkladu na obr. 6a nakreslil v prostoru 2 základních políček 2 obloukové spojnice. Přestože na sebe navazují, nejde o 1, ale o 2 samostatné čáry, každá mezi 2 uzlovými body. Řešitel tuto pasáž řešil rovnými spojnicemi (obr. 6b). Je tedy potrestán 2 ztrátovými body. Je třeba si uvědomit, že tato oprava ovlivňuje tvar celkem 4 mozaikových políček, mohou se sem promítat i další faktory jako např. systém střídání apod. Proto další vstřícnost vůči řešiteli není možná.

12. Za každé **správné chybějící rozdělovací políčko** nebo jeho část v **prostoru základního nebo násobného políčka** (v rámci nadřazeného prostoru) se přiděluje **1 ztrátový bod**. Na obr. 7 a-d jsou popsány 3 případy různých řešení, která však podle stanoveného pravidla představují pro řešitele stejný výsledek: 2 ztrátové body za absenci 2 rozdělovacích políček v prostoru základních políček.

Obr 7 a, b, c, d

Autor:

			O			
			N			
D	Á	T				
				N	E	B
				N		
				I		

Řešitel A:

			O				
			N				
D	Á	T	I				
				A	N	E	B
				N			
				I			

Řešitel B:

			O				
			N				
D	Á	T	I				
					N	E	B
				N			
				I			

Řešitel C:

			O				
			N				
D	Á	T					
					N	E	B
				N			
				I			

Na obr. 8 b-c jsou 2 různá řešení, autorské řešení k nim je na obr. 8a (Autor 1). V obou případech chybí rozdělovací políčko zasahující do 2 políček základních. Proto jeho absence představuje u obou řešitelů **2 ztrátové body**.

Pokud nad rozdělovacím políčkem nejsou 2 mozaiková políčka se znaky K a A, ale jen jedno se znakem KA (viz obr. 8d, Autor 2), posuzuje se případ stejně, neboť toto políčko zasahuje do prostoru 2 základních políček. Za grafickou opravu zasahující do dvou políček se přidělí 2 body, čímž se současně ruší grafika řešitele. Zbývají písmena K a A, z nichž se touto opravou stane kvalitu zachovávající shluk. Celkově tedy řešitelé A i B obdrží **2 ztrátové body**.

Obr. 8 a, b, c, d

Autor 1:

A	T
K	A
B	O
A	R

Řešitel A:

A	T
K	A
B	O
A	R

Řešitel B:

A	T
K	A
B	O
A	R

Autor 2:

A	T
KA	
B	O
A	R

11. Při hodnocení **obrysových částí křížovky** (viz též obr. 2) platí zásada, že změna tvaru políčka při obrysu (tj. jinak vedená obrysová linka libovolného tvaru mezi dvěma uzlovými body je hodnocena **1 ztrátovým bodem**. To se však netýká obrysové linky, která je společná dvěma křížovkám křížovkového celku. **Změna tvaru jednoho políčka při obrysu se považuje za jednu elementární opravu představující 1 ztrátový bod.**

Řešení na obr. 9b tak představuje 2 ztrátové body za 2 opravy krajních políček. Na obr. 10b získá řešitel 4 ztrátové body za opravy (a tedy změny tvaru) celkem 4 políček.

Obr. 9 a, b

Autor:

KA	LA	MI	TA
----	----	----	----

Řešitel:

KA	LA	MI	TA
----	----	----	----

Obr. 10 a, b

Autor:

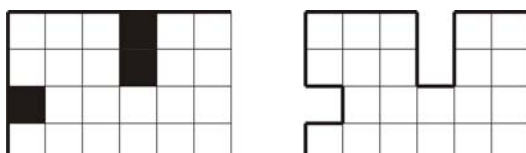

Řešitel:

Rozdělovací políčka při obrysu se nehodnotí, je-li obrys vykrojen správným způsobem, pokud to neodporuje zadání křížovky, nebo pokud nesousedí s obrysem jiné křížovky. Typický případ je na obr 11. Obě grafiky jsou považovány za uvedených podmínek za **ekvivalentní**.

Obr. 11 a, b

12. Při použití čtverečkového papíru se předtištěné linky uvnitř obrazce považují za nakreslené. U násobných políček je třeba slabé předtištěné linky vhodným způsobem (např. podbarvením políčka) zrušit. Linky mimo obrazec (i uvnitř vnitřního obrysu) se neberou v úvahu. Nezrušená linka znamená, že v nadřazeném prostoru není příslušné autorské políčko a jeho absence se hodnotí 1 ztrátovým bodem.

Silné obrysové linky je nutné vyznačit vždy, jejich absenci nelze tolerovat. Při jinak správně vyřešené grafice lze hodnotit důslednou **absencí obrysových linek** jako systémovou chybu (viz 18), tj. **maximálně 5 ztrátovými body**.

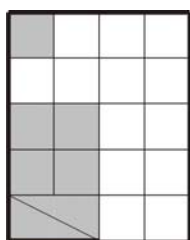
13. Jsou-li grafické prvky hodnoceného řešení shodné s grafickými prvky autorského řešení, nebo jsou-li provedeny příslušné grafické korekce vedoucí k tomuto stavu (viz 10), hodnotí se následně **celý věcný obsah každého políčka**, který je pro účely hodnocení správnosti považován za **1 znak**.

Ve speciálních případech zachování kvality lze i při shodné grafice uplatnit princip minimalizace (viz obr. 15 a 16).

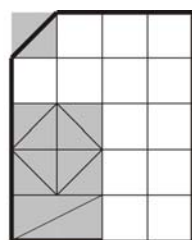
14. Není-li grafika sítě určité pasáže obrazce, zahrnující více políček, shodná s autorským řešením, či nejde-li o alternativní řešení, přechází se na tzv. **nejbližší nadřazený prostor** (příslušný počet políček), který se graficky shoduje se správným řešením. V tomto prostoru se **hodnotí počet chybějících grafických prvků a následně také počet chybějících správných znaků**. Provedou se tedy nutné elementární opravy, které uvedou grafiku do souladu s autorským řešením. Sleduje se přitom také zachování řazení znaků. Za každou čáru mezi dvěma uzlovými body a nesprávný věcný obsah políčka (nejde-li o případy zachování kvality a principu minimalizace neshod) se přiděluje **1 ztrátový bod**.

Obr. 12 a, b: Příklady nejbližších nadřazených prostorů

Autor:

Řešitel:

15. Jedním z důležitých aspektů, který je třeba při konkrétním posuzování brát v úvahu, je tzv. **zachování kvality**. To znamená, že políčko nebo hodnocený prostor obsahuje správný znak či znaky vpisovaného výrazu (**úplné zachování kvality**) či jeho části (**částečné zachování kva-**

lity). Zachování kvality je tedy *shoda v kvalitě a poloze* písmena (znaku) při porovnání řešeného a autorského výrazu.

Obr. 13 a, b, c

Autor:		
KA	BI	NA
	ZON	

Řešitel A:		
KA	SI	NA
	ZON	

Řešitel B:		
KA	IB	NA
	ZON	

Na obrázku 13 jsou případy, kdy *kvalita není zachována*. Oba řešitelé obdrží 1 ztrátový bod za nesprávný věcný obsah při shodné grafice.

Zachování kvality se v praxi uplatňuje nejčastěji u tzv. **převrácené mozaiky** (obr. 14 a-e). Vzhledem k tomu, že řešitelé řeší jinak grafiku příslušného místa, je třeba přejít na **nejbližší nadřazený prostor**.

Jsou-li v dvoupolíčkovém prostoru (2 mozaiková políčka v prostoru základního políčka), obsahujícím 1 převrácenou mozaiku a 2 znaky, oba správné znaky zachovávající kvalitu, přiděluje se za tento prostor **1 ztrátový bod** za nesprávný grafický obsah tohoto prostoru, tj. **za nesprávně vedenou spojnicí a tudíž 1 chybějící správnou spojnicí**. Je-li zde jen 1 znak zachovávající kvalitu, přidělují se 2 ztrátové body: 1 za nesprávnou grafiku a 1 za 1 nesprávný věcný obsah. Jsou-li v takovém prostoru dva nesprávné znaky, přidělují se 3 ztrátové body: 1 za nesprávnou grafiku prostoru (chybějící správná mozaiková linka) a 2 za dva nesprávné znaky v tomto prostoru, resp. za dva chybějící správné znaky.

Formální úprava polohy znaků v rámci takto korigovaného prostoru není považována za změnu, která se hodnotí ztrátovými body. Posuzuje se, zda příslušný **znak** v posuzovaném prostoru je či není, a pokud v něm je, zda zachovává kvalitu (**princip zachování kvality**).

Obr. 14 a, b, c, d, e

Autor:		
K	A	R
P		

Řešitel A:		
A	K	R
P		

Řešitel B:		
K	A	R
P		

Řešitel C:		
O	K	R
P		

Řešitel D:		
O	B	R
P		

Řešitel A: Ve svislém směru je **úplně zachována kvalita** v obou písmenech K a A (čteme správný svislý výraz KAP). Proto řešitel A obdrží jen **1 ztrátový bod** za úpravu polohy spojnice. Poloha písmen je považována za formální.

Řešitel B: Ve vodorovném směru je **úplně zachována kvalita** v obou písmenech K a A (čteme správný výraz KAR). Proto řešitel B obdrží také jen **1 ztrátový bod** za úpravu polohy spojnice.

Řešitel C: Kvalitu (tj. svoji pozici ve vpisovaném výrazu) v levém horním políčku zachovává pouze písmeno K, a to ve svislém směru: místo výrazu KAP vychází výraz KOP. Jde tedy o jen **částečné zachování kvality**. Proto řešitel obdrží 1 ztrátový bod za úpravu polohy spojnice a 1 ztrátový bod za nesprávné písmeno O (tj. chybějící správné A), celkem tedy **2 ztrátové body**.

Řešitel D: Žádné písmeno v levém horním rohu nezachovává kvalitu (prochází jím 2 nesprávné výrazy – OBR a BOP), a proto řešitel obdrží 1 ztrátový bod za úpravu polohu spojnice a 2 ztrátové body za dvě nesprávná písmena O a B, celkem tedy **3 ztrátové body**.

16. Za každý chybějící či nesprávný znak a za znak vypsany nečitelně či víceznačně se přiděluje **1 ztrátový bod**. Je-li chybná alespoň jedna část znaku (např. jedno písmeno ve shluku či slabice, chybějící či přebývající diakritické znaménko nebo doplněk znaku), je **celý znak považován za nesprávný, nejde-li o případ zachování kvality, u něhož lze uplatnit princip minimalizace chyb** s přerozdělením znaků (viz obr. 14 a 15).

17. Je-li v hodnoceném nejbližším nadřazeném prostoru **při odlišné grafice** zachováno **řazení znaků**, nebo je **zachována kvalita**, uplatní se pravidlo založené na **principu minimali-**

zace chyb. Tento princip zabraňuje neúměrně vysokým postihům řešitele a připouští, že:

a) ve vztahu k zachování principu řazení znaků jsou elementární grafické opravy považovány za opravu jedinou (**1 ztrátový bod**), jde-li o prostou změnu tvaru políček v nejbližším nadřazeném prostoru (viz obr. 4, 6, 14);

b) ve vztahu k principu zachování kvality je možná dělitelnost znaku, kdy poloha jinak správných znaků či jejich částí je považována za formální, a lze je v příslušném prostoru jednoduchou úpravu přerozdělit, což představuje za **1 opravný krok za 1 ztrátový bod** (obr. 15):

Obr. 15 a, b

Autor:

Řešitel:

Řešitel řešil místo mozaiky shluk KA. Pokud by nebyly uplatněny **zmírňující principy**, obdržel by 3 ztrátové body, protože použil nesprávný znak KA místo správných znaků K a A a 1 spojnice. Vnitřní obsah nejbližšího nadřazeného prostoru (prostor základního políčka) činí u autora 3 kladné body (1 spojnice a znaky K a A).

Řešitel však zachoval kvalitu, tedy správné čtení části výrazu alespoň v jednom směru (v tomto případě v obou směrech). Proto je možné uplatnit *princip minimalizace chyb* s tím, že *věcný obsah příslušného nadřazeného prostoru je v pořádku*, a lze provést jednoduchou opravu zavedením spojnice. Tím se rozdělí znak KA zachovávající kvalitu a poloha písmen K a A se považuje za formální. Za tuto úpravu pak řešitel obdrží pouze **1 ztrátový bod**.

Jiná situace je na obr. 16. Řešitel řešil grafiku nesprávně, a tedy je třeba přejít na nejbližší nadřazený prostor, v tomto případě na prostor základního políčka, jehož obsahem jsou opět 3 kladné body (K-spojnice-A). Zde žádný z řešitelů nezachoval kvalitu. Pokud však nesprávné shluky rozdělíme spojnici (poloha znaků je považována za formální), vidíme, že u řešitele A zachovává kvalitu písmeno A (*částečné zachování kvality*). Zavedení chybějící spojnice a formální úprava polohy písmen B a A pak představuje 1 ztrátový bod. Oprava písmena B na správné písmeno K představuje druhý ztrátový bod a celkový příděl činí **2 ztrátové body**.

Obr. 16 a, b, c, d

Autor:

Řešitel A:

Řešitel B:

Řešitel C:

U řešitele B, který vepsal shluk AB, nedochází ani k částečnému zachování kvality i přesto, že se v prostoru vyskytuje písmeno A, ale při čtení žádného z křížujících se vpisovaných výrazů není na svém místě. U přechodu ze shluků na písmena v mozaikových políčkách je však umístění znaků považováno za formální, čili nezáleží na pořadí písmen A a B. Proto je tento řešitel ohodnocen **2 ztrátovými body**: 1 bod za grafiku a 1 bod za neshodu znaků B a K.

Řešitel C vepsal znak s oběma nesprávnými písmeny (BI), a proto kvalita nemůže být zachována (nedochází k žádné shodě polohy písmene řešeného a autorského výrazu). Obdrží tedy **3 ztrátové body** za obsah uvažovaného prostoru, stejně jako řešitel B.

Ve zvláštních případech lze **princip minimalizace** uplatnit i **při stejné grafice** (obr. 17). Elementární opravu v případě, kdy je **zcela zachována kvalita**, představuje jednoduchý přesun (formální úprava polohy) správného písmena za **1 ztrátový bod**.

Obr. 17 a, b

Autor:

Řešitel:

Podle dřívějšího způsobu hodnocení, v němž se striktně uplatňoval princip nedělitelnosti znaku, by měl řešitel za řešení na obr. 17 obdržet 2 ztrátové body za 2 nesprávné znaky. Je však **úplně zachována kvalita**, a to ve všech písmenech a dokonce i v obou směrech vpisování. Princip minimalizace chyb proto za těchto okolností umožňuje tzv. **přerozdělení**, tj. úpravu polohy jednotlivých částí znaků. Tento přesun představuje 1 ztrátový bod. Řešitel tak dostane **výhodu za dodržení kvality** (v tomto případě za úplné zachování kvality) a místo 2 ztrátových bodů (postaru) si připíše jen **1 ztrátový bod**.

18. Za systémovou chybu v důsledku nedodržení zadání, např. za systematické použití shluků místo mozaik, za systematické nevyznačení silných obrysových linek při jinak správné grafice obrysu, za jinak správné řešení, které vedlo k jinému postavení obrazce, porušení vzájemné polohy částí křížkového celku apod., se přiděluje maximálně **5 ztrátových bodů**.

19. Neskrytou tajenku není nutné vypisovat. Skrytou tajenku musí řešitel v přeborových soutěžích SČHAK vypsát vždy. Primárně ale musí **vyznačit** v obrazci její **pozici**. Pokud vyznačení skryté tajenky v obrazci není možné (např. proto, že tajenka je skryta v legendě, v jiných tajenkových výrazech atd.), musí řešitel **způsob skrytí popsat**. **Za každé nevyznačené nebo nesprávně vyznačené písmeno skryté tajenky** (jejího dílu či její části) v obrazci či **neuvezení systému jejího skrytí** se přiděluje **1 ztrátový bod, nejvýše však 5 ztrátových bodů**.

Za nevypsání nebo nesprávné vypsání skryté tajenky (za každé špatné, přebývající nebo chybějící písmeno ve smyslu § 28 *Směrnice*) se přiděluje **1 ztrátový bod, nejvýše však 5 ztrátových bodů**. Za **písmeno** se považuje grafický znak ve smyslu *Směrnice*, tedy i **znak interpunkce**, je-li do skryté tajenky autorem zakomponován.

Příklady:

V obrazci křížovky jsou skryty 3 tajenky: BARAKUDA (8), BOBR (4) a SURIKATA (8).

a) Řešitel všechny uvedené tajenky v obrazci sice správně **vyznačil, ale nevypsal**. Za osmipísmenné tajenky obdrží maximální možný příděl 5 bodů, za čtyřpísmennou tajenku 4 body. Celkem tedy $5 + 4 + 5 = 14$ bodů.

b) Řešitel odhadl skryté tajenky a vypsal je správně, avšak nenalezl třetí z nich (SURIKATA) v obrazci, ve čtyřech dvoupísmenných shlucích. Protože při posuzování písmen tajenky se neposuzuje, jsou-li v políčkách jako samostatné znaky, ale hodnotí se počet písmen tajenky, obdrží řešitel za nevyznačení skryté tajenky (nalezení je primární úkol, vypsání je úkol sekundární, kontrolní) maximální počet ztrátových bodů, tedy 5.

c) Řešitel nenalezl v obrazci skrytou tajenku SURIKATA (8), ostatní dvě tajenky v obrazci vyznačil, ale žádnou ze tří skrytých tajenek nevypsal. Za nenalezení tajenky obdrží 5 ztrátových bodů, za nevypsání všech tří tajenek (BARAKUDA, BOBR, SURIKATA) získá 14 ztrátových bodů, dohromady tedy 19 ztrátových bodů.

d) Řešitel v obrazci řešil výrazy spojené se skrytou tajenkou SURIKATA nesprávně tak, že ve správných pozicích skryté tajenky použil shluky KA, LI, KA, TA, tyto shluky označil a vypsal KALIKATA. Při hodnocení křížovky (bez ohledu na skrytou tajenku) jsou špatně 2 shluky jakožto věcné obsahy políček, což představuje 2 ztrátové body. Ve vztahu ke skryté tajence SURIKATA jsou první 3 v obrazci vyznačená písmena nesprávná, což představuje 3 ztrátové body. Řešitel vypsal tajenku KALIKATA, za což obdržel rovněž 3 ztrátové body, dohromady 6 ztrátových bodů za skrytou tajenku. K tomu bude samozřejmě třeba do celkového hodnocení připočítat 2 ztrátové body za 2 nesprávné shluky.

20. Pořadí řešitelů dané křížovky (souboru křížovek) se stanoví podle počtu ztrátových bodů. Má-li více řešitelů stejný počet ztrátových bodů, rozhoduje čas odevzdání. V případě stejného počtu ztrátových bodů a stejného času odevzdání (např. po uplynutí časového limitu) se soutěží o pořadí dělí.

Pořadí řešitelů dané křížovky (souboru křížovek) se stanoví podle některého ze tří systémů, který určí hodnotící komise s ohledem na charakter odevzdaných řešení:

a) podle absolutního počtu ztrátových bodů, které se zjistí spočítáním všech chybějících správných prvků (grafických, věcných, tajenek).

b) podle absolutního počtu ztrátových bodů, které se zjistí na základě znalosti počtu kladných bodů za křížovku. Při hodnocení správnosti řešení se spočítají kladné body příslušného hodnoceného řešení a ty se pak odečtou od známého celkového počtu kladných bodů, vyčíslených autorem křížovky. Výsledkem je počet ztrátových bodů.

c) podle počtu ztrátových bodů s horní hranicí 100. Této možnosti lze využít v krajním případě a jen za předpokladu, že bude hodnotící komisí posouzena jako varianta, která nepoškozuje řešitele v celkovém součtu ztrátových bodů za všechny hodnocené křížovky. **Maximálně 99 ztrátových bodů** se přiděluje za neúplné řešení křížovky. Počet ztrátových bodů u křížovek s vysokou mírou neúplného řešení lze relativně odstupňovat kvalifikovaným odhadem (např. 98, 97, 96 ... ztrátových bodů). **100 ztrátových bodů** se přiděluje za neodevzdání řešení. Touto metodou se pak musí hodnotit všechny hodnocené křížovky všech řešitelů.

21. Základní zásadou hodnocení správnosti na přeborových a mistrovských soutěžích je, aby v případě složitějších problémů byly tyto **problémy posuzovány všemi hodnotiteli jednotně a shodně**.

Příklad hodnocení správnosti řešení

Obr. 18: Autorské řešení:

	1	2	3	4
A		KA	I	N
B	R	T	S	E
C	M	N	O	O
D	EL	T	O	N

Obr. 19 a, b, c, d, e, f: Hodnocení správnosti řešení

	1	2	3	4
A		KA	I	N
B	RA	T	S	I
C	M	N	O	O
D	EL	T	O	N

	1	2	3	4
A		KA	I	N
B	RA	T	S	I
C	M	N	O	O
D	EL	T	O	N

	1	2	3	4
A		KA	I	N
B	RA	T	S	I
C	M	N	O	O
D	EL	T	O	N

	1	2	3	4
A		KA	I	N
B	RA	T	S	I
C	M	N	O	O
D	EL	T	O	N

	1	2	3	4
A		KA	I	N
B	RA	T	S	I
C	M	N	O	O
D	EL	T	O	N

	1	2	3	4
A		KA	I	N
B	RA	T	S	I
C	M	N	O	O
D	EL	T	O	N

Autorské řešení je uvedeno na obr. 18. Řešitel vyřešil příslušnou pasáž křížovky nesprávně (obr. 19a). Při hodnocení hodnotitel řeší jednotlivé pasáže a ztrátové body za ně sčítá.

V prostoru **A/1-2** má řešitel odlišnou grafiku při obrysu křížovky (*obr. 19b*). Lomená „rohová“ čára je nahrazena jednou spojnicí, což představuje **1 ztrátový bod** (viz bod 11).

Prostor **B/1** postrádá spojnicí a místo dvou znaků A a R ve dvou mozaikových políčkách použil řešitel shluk RA v základním políčku (*obr. 19c*). Situace se řeší tak jako na *obr. 15*: je částečně zachována kvalita (v jednom směru lze číst správně výraz), chybí 1 spojnice, poloha dvou znaků je považována za formální. To činí **1 ztrátový bod**.

Prostor **D/1** (*obr. 19c*) se řeší takto: platí nepřekročitelnost počtu kladných bodů. Autorské řešení má 3 kladné body za grafiku a 1 za obsah EL. Řešitel zachoval 2 ze 3 kladných bodů za grafiku, a proto za jiné řešení grafiky může dostat pouze 1 ztrátový bod. Kvalita je zachována, takže obsah je považován za správný. Řešitel získá **1 ztrátový bod**.

V prostoru **C/2** na *obr. 19d* se posuzuje problém obrácené mozaiky (viz *obr. 14*). Řešitel částečně zachoval kvalitu (správné čtení ve vodorovném směru), použil správné znaky, a proto obdrží jen **1 ztrátový bod** za opravu vedení spojnice.

Prostor **B/3** na *obr. 19e* je obdobným problémem obrácené mozaiky, i když místo běžné spojnice je použita rozdělovací linka. Obrácení mozaikové rozdělovací linky při zachování kvality (stejná pozice znaků ve dvou oddělených výrazech) představuje **1 ztrátový bod**.

Prostor **C/3** na *obr. 19e* vyžaduje nejprve opravu grafiky: chybí 2 rozdělovací linky a 1 slabá spojnice (místo ní je zde 1 rozdělovací značka vedená po spojnicí), což představuje 3 ztrátové body. Dále v tomto prostoru chybí správné písmeno O (je uvedeno nesprávné T), čili další 1 ztrátový bod. Dohromady **4 ztrátové body**.

Poslední hodnocený prostor je **B-C/4** (*obr. 19f*). Zde chybí vodorovná linka základní sítě mezi řádky B a C (1 ztrátový bod). Naproti tomu přebývá spojnice v prostoru C/4. V autorském řešení však obsah představuje 1 kladný bod, a proto všechny detaily (znaky, spojnice) uvnitř základního políčka C/4 je možné postihnout jen 1 ztrátovým bodem. V políčku B/4 je uvedeno nesprávné písmeno I místo správného E, což je 1 ztrátový bod. V políčku C/4 jsou vepsána písmena OT, správným obsahem políčka je písmeno O, což je 1 ztrátový bod. Celkem tento prostor obnáší pro řešitele **3 ztrátové body**.

Celkový součet: $1 + 1 + 1 + 1 + 1 + 4 + 3 = 12$ **ztrátových bodů**.

Schváleno OKK dne 28. 2. 2009, platnost od 1. května 2009.

METODIKA POROTOVÁNÍ KŘÍŽOVEK V SOUTĚŽÍCH SČHAK

Metodika porotování křížovek v soutěžích SČHAK (*dále jen Metodika porotování*) není materiálem závazným, ale doporučeným. Metodika porotování vznikla jako souhrn přirozených postupů při hodnocení a srovnávání kvality posuzovaných křížovek a jsou do ní promítnuty letité autorské a řešitelské zkušenosti řady porotců. Materiál navazuje na Kritéria kvality křížovek (2008) a postihuje velké množství aspektů, k nimž je vhodné při porotování přihlížet. Do materiálu byly zapracovány i praktické zkušenosti s předchozí verzí Metodiky porotování z roku 1999. Předložená Metodika porotování je tak dobrým vodítkem, o které se mohou opřít jak začínající, tak i mnohem zkušenější porotci.

I. Charakterizace kladů a záporů

Z hlediska kvality křížovek se rozlišují *klady* a *zápory*. Každou z těchto dvou kategorií lze dále odstupňovat podle důležitosti či závažnosti kladů a záporů. Stupeň této důležitosti určuje porotce na základě co nejobjektivnějšího pohledu na hodnocenou práci, na podkladě doporučené metodiky a na základě vlastních zkušeností.

Klady:

- 1. Běžné klady (+)**
- 2. Výrazné klady (K)**

Zápory:

- 1. Absence záporů (0)**
- 2. Drobné zápory, které však nejsou chybami (A)**
- 3. Větší zápory – nedostatky (B)**
- 4. Prohřešky a chyby (C)**
- 5. Hrubé chyby (D)**

K tomuto rozdělení lze obecně říci, že běžné klady (+) i výrazné klady (K) se určují podle *Kritérií kvality křížovek* (dále jen *Kritéria*), stejně jako drobné zápory typu A a B. Kategorie C spadá zpravidla jak do kompetence *Kritérií*, tak i *Směrnic pro tvorbu křížovek* dále jen *Směrnice*). Kategorie D zahrnuje hrubé chyby, které se posuzují podle *Směrnic*.

Příklady posuzování záporů

Protože nejasnosti mohou vznikat zejména při *posuzování záporů*, které je nutno odstupňovat podle závažnosti, je vhodné přihlídnout k následujícím *doporučením*. Výčet není a nemůže být úplný a neměnný. Slouží porotci jako *rámeček* pro posuzování jednotlivých konkrétních případů.

1. Zadání křížovky

- nesprávný název křížovky (C), nesprávný (C, D) nebo chybějící (B, C) údaj o souměrnosti, druhu, typu a formě křížovky
- chybné vyčíslení skrytých tajenek (C)
- průvodní text obsahující více či méně zkreslené skutečnosti (B, C) či zjevné nepravdy (D)
- nesprávně uvedený počet křížovek (B), u dokreslovek (C)
- formální nedostatky legendy (A, B)
- chyba v nakreslených použitých políčkách či v údajích o těchto políčkách, pokud autor tato políčka blíže specifikuje (C)
- nepřesnosti v ostatních náležitostech zadání (A, B, C)

2. Vpisované a legendové výrazy

- jazyková nesprávnost vpisovaného výrazu (D)
- věcná *nepřesnost* (B, C)
- věcná *nesprávnost* výrazu, tj. vazba vpisovaného výrazu a k němu příslušného legendového výrazu (C, D)
- shodný legendový a příslušný vpisovaný výraz (B, C, D)
- výrazy vulgární (C, D)
- násilná spojení (B, C, D)
- nesprávná spojení, např. typu BUKDUB (D)
- překlep v legendě neměnicí význam (A, B)
- překlep měnicí význam (C, D)
- nesprávná specifikace (A, B, C)
- opsaná chyba (C, D)
- chybějící nebo nadbytečný legendový výraz (C, D)
- nedoložení výrazu pramenem, tj. neuvedení tohoto pramene (podle kontextu B, C)

3. Vpisování a křížování výrazů

- nehodnotný systém střídání (A, B)
- nedodržení systému střídání (C, D)
- nedodržení záměny slovního kmene při křížování (B)

- nesprávné dělení slov ve slabikovce (D)
- častý výskyt obtížnějších výrazů a jejich křížování (A, B, C)

4. Obrazec

- neestetičnost, nevýstižná figuralita (A, B)
- nedodržení symetrie u nefigurálních křížovek (C, D)
- samostatné rozdělovací značky (A)

5. Tajenka

- jiný než předepsaný tvar tajenky (B, C)
- věcná a jazyková nesprávnost tajenky s výjimkou § 67 Směrnice (C, D)
- absence tajenky v křížovce nebo ucelené části (D)
- nesprávné dělení tajenky na jednotlivé díly, např. odtržení neslabičné předložky (B)
- nejednoznačný nebo méně hodnotný systém skrytí tajenky (B); porušení systému skrytí tajenky (C, D)

II. Základní zdroje posuzování

Porotce posuzuje křížovky podle následujících zdrojů:

1. *Směrnice pro tvorbu křížovek (SČHAK 1994), jejich Opravy a doplňky; Přílohy Směrnice*
2. *Kritéria kvality křížovek (SČHAK 1998)*
a dále podle povahy soutěže:
3. *Propozice soutěží (např. propozice ČKL)*
4. *Pokyny k autorským soutěžím*

III. Kontrola dodržení soutěžních podmínek

1. Každá křížovka zaslaná do soutěže SČHAK musí být v souladu s platnými propozicemi příslušné soutěže.
2. V případě jednotlivých autorských soutěží jsou soutěžní podmínky dány jednak každoročně publikovanými *Pokyny k autorským soutěžím*, které přinášejí obecné zásady platné pro všechny autorské soutěže vypsání v průběhu příslušného kalendářního roku, a jednak konkrétním *zadáním* příslušné autorské soutěže, které je publikováno při jejím vyhlášení.
3. Základní podmínkou pro posuzování křížovky z hlediska soutěžních podmínek je *původnost práce*. Pokud autor použil v soutěži cizí práci, či použil podruhé (či vícekrát) svoji vlastní křížovku, byť upravenou, je taková práce (je-li tato skutečnost zjištěna) ze soutěže vyřazena. Je-li tato skutečnost zjištěna dodatečně, může být autor postižen odebráním pořadí příslušné práce i kvalifikačních bodů, pokud je za tuto práci obdržel. Za upravenou křížovku se považuje taková práce, která se shoduje (současně v tajence, legendě, obrazech a vpsovaných výrazech) více než z 50 % s původní prací.
4. Nedodržení určitých podmínek soutěže lze v rozumné a omezené míře tolerovat pouze v ČKL. Jedná se zejména o překročení počtu vpsovaných a neskrýtych tajenkových výrazů, pokud jej soutěžní podmínky definují. Doporučuje se tato praxe: nedodržení o 1 výraz se hodnotí jako drobný zápor (B), nedodržení o 2 výrazy jako závažnější prohřešek (C) a nedodržení o 3 a více výrazů jako hrubá chyba (D), která v případě autorských soutěží může znamenat diskvalifikaci příslušné práce. Určitou míru tolerance, ovšem s příslušným postihem práce, lze uplatnit také tehdy, když autor neuvede všechny použité prameny (vyjma těch, které jsou vyjmenovány v soutěžních podmínkách); to obvykle nemusí vést k naprostému vyloučení práce. V dalších případech je nutno postupovat individuálně podle povahy nedodržení soutěžních podmínek.

IV. Hodnocení kvality křížovky

Při hodnocení kvality křížovky se rozlišuje mezi porotováním křížovek v autorské soutěži a hodnocením kvality křížovky pro účely publikace. Oba dva druhy hodnocení mají sice

mnoho společného, ale mají také řadu vlastních specifikací. Pohled porotce a vydavatele na křížovku není totožný. Porotování bývá obvykle mnohem důkladnější a srovnává více prací současně mezi sebou. Může se ukázat, že práce, která byla zařazena na některé z předních míst v soutěži, není vůbec vhodná k publikaci. Naopak vydavatel může často jednoduchou úpravou odstranit i vážnější chybu, která práci vyřadila ze soutěže a křížovku publikovat. Stejně tak vydavatel není povinen publikovat křížovku, která nemá závažnější chyby. Vydavatel se opírá jednak o svá publikační kritéria a jednak o vlastní vydavatelské potřeby a záměry. Porotce musí vždy srovnávat hodnocenou práci s jinými pracemi a dospět tak k určitému pořadí. Vydavatel posuzuje křížovku jako samostatné dílo.

Z uvedených důvodů předložená metodika nepostihuje hodnocení křížovek pro účely publikací, ale je určena výhradně pro posuzování kvality v rámci uzavřeného souboru prací příslušné autorské soutěže.

Je ovšem nutné mít na zřeteli také rozdíl mezi porotováním autorské soutěže a porotováním v rámci ČKL. V prvním případě je totiž možné práce se závažnějšími záporů a hrubými chybami ze soutěže vyřadit. Je také možné pro celkovou nízkou úroveň prací neudělit některá přední pořadí či nerozhodnout o pořadí slabších prací. Proto také práce zařazené do podskupin C a D (viz dále) nebývají v těchto typech hodnoceny na pořadí. Ve druhém případě je třeba (s ohledem na princip autorské soutěže v rámci ČKL) přisoudit pořadí každé z hodnocených prací.

1. Základní kroky porotování

Práce porotce, tedy hodnocení kvality křížovek v autorských soutěžích včetně ČKL, spočívá v těchto základních krocích:

- vyhledávání záporů a kladů křížovky,
- určení váhy záporů a kladů,
- posouzení možné kumulace záporů a kladů,
- zhodnocení možné kompenzace záporů klady,
- zařazení křížovky do jedné z hodnotitelských podskupin,
- přihlídnutí k dalším kritériím
- srovnání prací v rámci jedné podskupiny,
- určení pořadí prací.

Při posuzování si porotce dělá ke každé práci poznámky, v nichž si shrnuje údaje vhodné pro porotování (klady, záporů, jejich závažnost, průměrná délka výrazu, možnosti kumulace záporů apod.).

2. Vyhledávání záporů

O kvalitě křížovky ve většině případů rozhoduje výskyt záporů a jejich závažnost. Porotce se tedy v první řadě zaměří na vyhledávání záporů v každé z hodnocených křížovek. Jde většinou o první, hrubší pohled na křížovku, při němž se porotce orientuje zejména na:

- a)** kontrolu správnosti zadání křížovky a jeho náležitostí;
- b)** kontrolu věcné a jazykové správnosti vpisovaných výrazů (věcnou správnost výrazu, tj. vazbu vpisovaného výrazu a k němu příslušného legendového výrazu, je nutno posuzovat jako celek);
- c)** kontrolu obrazce a jeho náležitostí (např. nedodržení symetrie, výrazně neestetický nefunkční tvar, disharmonie rozdělovacích značek apod.);
- d)** kontrolu vpisování a křížování výrazů (např. nedodržení systému střídání, nesprávné dělení slov ve slabikovce);
- e)** vyhledání formálních nedostatků legendy včetně překlepů, měnicích i neměnicích význam legendy;
- f)** posouzení tajeňky a jejích náležitostí (např. věcná a jazyková nesprávnost, nesprávný tvar v návaznosti na doprovodný text, nesprávné dělení tajeňky na jednotlivé díly apod.)

Vodítkem pro uvedené posuzování jsou jednak *Směrnice pro tvorbu křížovek* a jednak *Kritéria kvality křížovek*.

Při nalezení záporu porotce současně určí jeho závažnost. To znamená, že se snaží u každého záporu také rozlišit, zda jde o nepřesnost či nesprávnost. V tomto klíčovém kroku se samozřejmě jednotliví porotci nemusí shodnout, a to ani přes určité rámcové doporučení dané tímto metodickým materiálem. Závažnost každého záporu se provede jeho označením jako zápor typu A, B, C, D (viz část I).

Nenalezne-li porotce při tomto hrubším ohledání žádné závažnější chyby nebo potřebuje-li se rozhodnout o pořadí přibližně vyrovnaných křížovek v rámci jedné podskupiny, přikročí k podrobnějšímu studiu prací. Vypočítá si průměrnou délku výrazů a zaměří se na jemnější kvalitativní nuance podle *Kritérií kvality křížovek*.

3. Vyhledávání kladů

Prakticky současně s vyhledáváním záporů si porotce dělá poznámky i o kladech, na které během prohlížení a kontroly prací přijde. Vyhledávání kladů má zejména význam při pozdější případné kompenzaci záporů. Běžné klady si označuje značkou +. Pokud porotce narazí na výrazný klad křížovky (např. velmi náročný a dobře zvládnutý systém křížování, vysoká vaznost při zachování dobré průměrné délky výrazů, kvalitní hádankářská legenda, kvalitní provázání tajenky s charakterem obrazce, vtipný způsob skrytí tajenky, originální prvek apod.), označí každý takový klad známkou K.

4. Kumulace kladů a záporů

Větší množství záporů lze sloučit a posoudit jako chybu vyššího řádu (např. několik záporů A lze sloučit a považovat za závažnější zápor B apod.).

Větší množství drobných kladů lze posoudit jako výrazný klad křížovky (např. několik kladů + lze sloučit a považovat za výrazný klad K).

Toto posouzení je plně ponecháno na zkušenostech a citu porotce.

5. Zařazení prací do podskupin

Hodnocená křížovka se zařadí do takové podskupiny, jaké označení nese její nejhrubší zápor. Nemá-li křížovka větší zápor, prohřešky a chyby, je zařazena do podskupiny 0. Obsahuje-li navíc taková křížovka výrazný klad či více výrazných kladů, hodnotí se v podskupině 0 se známkou K, 2K atd.

Příklady:

a) *Křížovka má 2 hrubé chyby kategorie D, 1 chybu kategorie C, 4 nedostatky B a dále několik „kosmetických vad“, které spadají do kategorie A. S ohledem na výskyt záporů D se křížovka zařadí do podskupiny D. Zde se srovnává s ostatními pracemi této podskupiny. Rozhoduje počet přidělených děček, na druhém místě přidělená céčka či béčka. Jemné záporů a nuance již obvykle nemají na hodnocení žádný vliv.*

b) *Křížovka nemá závažnější chyby; má však mírně podstandardní průměrnou délku výrazů, v jednom případě není dodržena shoda infinitivu v legendovém a vpisovaném výrazu. Tyto nedostatky nejsou natolik závažné, aby ji nebylo možné zařadit do podskupiny A.*

c) *Křížovka má 3 záporů B a 4 záporů C. Porotce ji může zařadit do podskupiny D (kumulace).*

6. Kompenzace záporů klady

O zařazení do jedné ze čtyř podskupin, v nichž se nakonec jednotlivé práce již odděleně hodnotí, rozhodují především záporů. A to jak jejich závažnost, tak jejich četnost. Určité záporů však lze bezpochyby kompenzovat klady křížovky.

Tento krok (*kompenzace*) může být klíčovým krokem v celém hodnocení. Proto mu porotce musí věnovat mimořádnou pozornost a důkladně tuto fázi hodnocení promyslet. Je dobré, aby si vedle sebe položil příslušnou křížovku a své poznámky k ní a zrekapituloval si jednotlivé

zápory a klady. Pak musí rozhodnout, nakolik mohou být zápory křížovky vyváženy jejími klady. Určí, jestli některý ze záporů křížovky nemůže být rozhodující a nekompensovatelný. Kompenzace záporů v rámci jedné podskupiny je pochopitelná: porotce zváží, zda výskyt kladů, může všechny nebo jen některé ze záporů anulovat.

Mezi nejzávažnější rozhodnutí porotce však patří to, zda některý z výrazných kladů či dokonce kumulace výrazných kladů může vykompenzovat určitý výrazný zápor resp. hrubou chybu natolik, že je možné přeřadit křížovku do vyšší kategorie. Takový krok by však měl být v autorských soutěžích vysoce odůvodněný. Přesun do vyšší kategorie si lze představit spíše na úrovních B»A či C»B. Principiálně by však mělo platit, že žádné klady nemohou křížovku posunout o více než jednu podskupinu výš. Kompenzaci spojenou s přesunutím do vyšší podskupiny je třeba chápat spíše jako výjimečný prostředek.

7. Další kritéria

Při rozhodování, zvláště v případě srovnávání celkem vyrovnaných prací, může porotce brát v úvahu i další kritéria kvality než ty, které definuje materiál *Kritéria kvality křížovek*. Jde zejména o posouzení komplexnosti křížovky, její vyváženosti, harmonie jednotlivých prvků, luštitelnost, chytáky a v případě ČKL se může uplatnit také posouzení luštitelského dojmu, např. tím, že se autorův prohrěšek posune směrem k horšímu hodnocení.

Po zařazení prací do podskupin se doporučuje provést zběžnou kontrolu poslední práce určité podskupiny a první práce podskupiny následující, neboť hranice mezi podskupinami není pevně stanovena a záleží mj. na znalostech a zkušenostech porotce.

8. Určení pořadí hodnocených prací

8.1 Stanovení pořadí prací v ČKL

V této fázi posuzování má porotce po všech možných korekcích (kumulace, kompenzace, uplatnění dalších kritérií) před sebou práce rozdělené do příslušných podskupin (0, A, B, C, D). Je vhodné, aby nyní každou podskupinu hodnotil zvlášť. Porotce si zřekapituluje jednotlivé zápory a klady. Přitom přihlíží k počtu záporů kategorie D, C či B. Zpravidla křížovka, která je zatížena dvěma záporů D, je hodnocena hůře než křížovka s jedním záporem D apod. V ČKL nemusí být obtížné rozdělit si je do několika podskupin podle uvedené metodiky. Pak se již vzájemně srovnávají menší počty prací a o pořadí mezi nimi rozhodují poznámky porotce. Křížovky bez výrazných chyb jsou hodnoceny zpravidla v podskupině 0 a o pořadí rozhoduje detailnější srovnávání zjištěných kladů a méně závažných záporů podle *Kritérií kvality*. Svou roli hrají také zjištěné objektivní veličiny, tedy průměrná délka výrazu, procentuální podíl tajeňky, odhad vaznosti, procentuální podíl limitovaných výrazů, odhad nadměrnosti určitých skupin výrazů apod.

Po zvážení uvedených aspektů porotce vytvoří pořadí v jednotlivých podskupinách, které pak modifikuje na pořadí celkové.

8.2. Stanovení pořadí prací v autorských soutěžích

Práce porotce je zde poněkud jednodušší než v předchozím případě. To proto, že porotce může od samého počátku svého hodnocení počet hodnocených prací redukovat.

Nejprve porotce vyloučí všechny práce, které nesplňují podmínky zadání autorské soutěže.

Pak má právo vyloučit všechny práce, které odůvodněně zařadil do podskupiny C nebo D.

Zbývající práce si porotce rozdělí na podskupinu bez větších záporů (A), z níž na přední místa vyčlení práce s případnou známkou K, dále na práce s vykompenzovanými záporů, práce s menšími nevykompenzovanými záporů (A, B) a práce, u nichž se rozhodl nestanovovat pořadí (B, C).

Porotce má právo neudělit přední místa v soutěži, dále má právo doporučit, aby i umístěné práce neobdržely kvalifikační body.

Rovněž má porotce právo umístit několik prací na stejné pořadí v soutěži a může hodnotit

určitou skupinu v soutěži bez udání pořadí, tedy za skupinou prací, u nichž pořadí určil a před skupinou prací, které ze soutěže vyřadil.

8.3 Zápis o porotování

Porotce nebo porota jako celek vypracuje o svém hodnocení zápis, v němž uvede pořadí hodnocených prací a stručný nález.

8.4 Přezkoumání výsledků

V případě protestu je porotce povinen přezkoumat své hodnocení a zvážit okolnosti v protestu uvedené, případně výsledky korigovat. Podle bodu 4 *Zásad pro podávání a řešení protestů v soutěžích SČHAK (2002)* však v autorských soutěžích lze podat protest pouze proti vyřazení práce pro nedodržení soutěžních podmínek nebo proti nehodnocení práce pro nedodržení *Směrnice*.

*Aktualizováno a schváleno OKK dne 28. února 2009.
Platnost ode dne publikace na webových stránkách SČHAK.*

Redakce KaH má k dispozici magazíny *Panoráma křížovek speciál* za roky 2006, 2007 (obsahuje *návody na luštění hádanek*, včetně koníčků a královských procházek) a 2008 (s *abecedou křížovek*). Pro zájemce z ČR stačí poslat do redakce KaH 100 Kč za kus a ta vám vybrané publikaci zašle. Je možné si magazín vyzvednout v redakci také osobně.

Řešení úloh sudoku č. 19, 26, 34 a 39 z Výročního tisku SČHAK 2006 – 2007

6	2	3	4	5	8	1	9	7
4	5	7	6	1	9	2	8	3
8	1	9	3	2	7	4	5	6
7	3	2	8	4	5	9	6	1
9	8	1	7	3	6	5	4	2
5	6	4	1	9	2	3	7	8
1	4	6	5	8	3	7	2	9
3	9	8	2	7	4	6	1	5
2	7	5	9	6	1	8	3	4

1	2	7	4	8	9	5	6	3
3	8	4	1	5	6	9	2	7
9	5	6	3	7	2	1	8	4
8	4	3	7	2	5	6	1	9
7	6	1	8	9	4	3	5	2
5	9	2	6	1	3	4	7	8
6	3	8	5	4	7	2	9	1
2	7	5	9	3	1	8	4	6
4	1	9	2	6	8	7	3	5

Ž	I	S	T	O	R	U	N	Y
R	Y	U	S	Ž	N	O	I	T
O	N	T	U	I	Y	S	R	Ž
T	R	O	Y	N	Ž	I	S	U
S	U	Y	I	R	T	N	Ž	O
I	Ž	N	O	S	U	Y	T	R
U	S	I	Ž	T	O	R	I	N
Y	T	R	N	U	S	Ž	O	I
N	O	Ž	R	Y	I	T	U	S
						S	Ž	T
						U	I	O
						N	T	R
						Ž	I	Y
						O	S	U
						O	I	Ž
						N	S	U
						T	R	Y
						Y	S	U
						O	T	R
						Ž	N	I
						O	R	T
						Y	N	S
						I	O	Ž
						I	N	O
						R	U	Ž
						S	Y	T
						S	Ž	Y
						T	O	I
						N	U	R

3	7	9	4	6	8	2	1	5
6	4	2	9	5	1	8	3	7
8	5	1	2	3	7	9	4	6
7	1	8	5	4	6	3	9	2
9	6	4	7	2	3	5	8	1
5	2	3	1	8	9	7	6	4
2	3	7	8	1	4	6	5	9
1	8	5	6	9	2	4	7	3
4	9	6	3	7	5	1	2	8
						6	4	3
						9	5	4
						7	2	1
						4	1	2
						3	6	9
						5	8	7
						5	7	3
						4	2	8
						9	1	6
						6	8	9
						1	7	5
						2	4	3

